

KYMIJOEN ULKOILUREITIN YLEISSUUNNITELMAN TARKENNUS

KESÄKUU 2018

RAMBOLL

Julkaisija
Kouvolan Kaupunki
Kymijoen ulkoilureitin yleissuunnitelman tarkennus

Ramboll Finland Oy
29.6.2018

Konsultin työryhmä:
maisema-arkkitehti Elina Kalliala (projektipäällikkö)
maisema-arkkitehti Elise Lohman (suunnittelu, kuvat, taitto)
metsänhoitaja ja hortonomi Mervi Kokkila (lähtötietokartat ja suunnittelu)
biologi Emilia Vainikainen (luontoarvojen huomioiminen, suunnittelu)
maisema-arkkitehti Hanna Keskinen (laadunvarmistus)

Lisäksi työssä on hyödynnetty Rambollin kunnallistekniikan,
geologian sekä siltasuunnittelun asiantuntijoita.

Työn ohjausryhmä (Kouvolan kaupunki):
Jouni Dahlman
Kaisa Niilo-Rämä
Sami Suoknuuti
Hannu Friman
Antti Nyberg

Sisällysluettelo

1.TYÖN TAUSTA.....	4
1.1 . Suunnitelman sisältö	4
1.2 . Tuotettu materiaali.....	5
1.3 . Suunnitelman lähtökohdat ja työlle asetetut tavoitteet	6
1.3.1 . Keskeisin lähtöaineisto	7
1.3.2 . Tavoitteet	8
1.4 . Menetelmät yleisesti.....	8
1.4.1 . Maastomalleista yleisesti.....	8
1.5 . Karttamerkinnot	10
1.6 . Suunnittelun periaatteet	11
1.7 . Luontoarvot	12
1.7.1 . Suunnittelussa huomioitavat luontoarvot	13
 2. YLEISSUUNNITELMA	20
2.1 . Reitti kokonaisuutena	20
2.2 . Osa-alueet ja teemat.....	22
2.2.1 . Osa-alue 1, Niskala: "Metsäinen rantareitti"	22
2.2.2 . Osa-alue 2, Ruotsula: " <i>Vaihteleva kulttuurimaisema</i> ".....	26
2.2.3 . Osa-alue 3, Alakylä: "Idylliset näkymät"	28
2.2.4 . Osa-alue 4, Lamminranta: "Hiljainen historia".....	30
2.3 . Opasteet.....	32
 3. JATKOTOIMENPITEET	34
3.1 . Huomioitavaa seuraavassa suunnitteluvaiheessa	34
3.2 . Reitin potentiaalin hyödyntäminen.....	34
3.3 . Liitteet	35

1. TYÖN TAUSTA

1.1 Suunnitelman sisältö

Tässä työssä esitetään yhtenäinen 25 kilometriä pitkä, suurelta osin Kymijoen rantaa löyhästi myötäilevä ulkoilureitti. Raportin keskeisin sisältö on tarkentaa aiempien suunnitteluvaiheiden suunnitteluratkaisuja ja osoittaa tarkemmalle rakennussuunnitelmalle teknisiä reunaehtoja ja suunnitteluperiaatteita. Suunnitelma perustuu aiempiin suunnitteluvaiheissa tehtyihin raportteihin, maastokäyntiin, paikkatietoanalyysihin sekä aiemmissa vaiheissa asukkailta kerättyihin tietoihin.

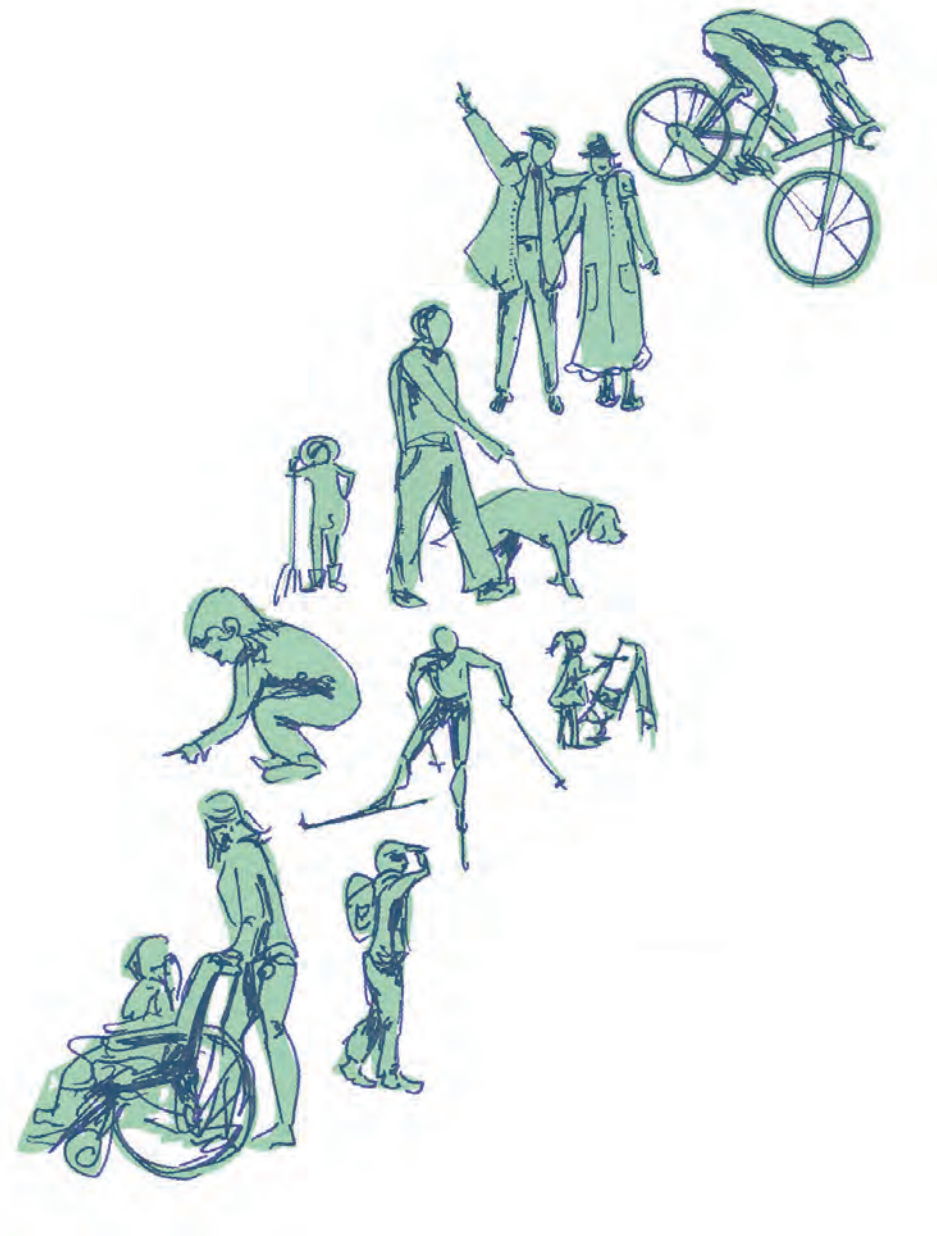
Tämä suunnitteluvaihe tukee kokonaisen 25 kilometriä pitkän reitin muodostumista, joka yhdistää Kouvolan keskustan ja Kuusankosken keskustan Korian sillan kautta toisiinsa: Tässä tarkennetussa yleissuunnitelmavaiheessa on kuitenkin keskitytty suunnitteluratkaisujen osalta aiemmin kartoitettuihin reitin puuttuviin (4km) ja parannettaviin (7km) jaksoihin.

Raportin alussa esitetään työn lähtökohdat ja tavoitteet, sekä työhön osallistunut työryhmä. Työmenetelmät kuvataan yleispiirteisesti ja esitetään työhön liittyvät suunnitteluperiaatteet. Nykytilakuvaus keskittyy aiempien suunnitteluvaiheiden vuoksi tarkempien luontoarvojen esittämiseen.

Yleissuunnitelman ja sen kohdetarkennusten sekä periaatepoikkileikkausten lisäksi työn lopussa esitetään jatkotoimenpide-ehdotukset, toteuttamisen vaiheet, sekä reitin potentiaalien hyödyntämisen mahdollisuuksia. Yleissuunnitelmassa esitettyjen reittien kustannusarvio on esitetty omana kokonaisuutenaan osa-alueittaisen yleissuunnitelmaosuuden jälkeen. Jatkotoimenpide-ehdotusosuudessa käydään läpi projektin aikana havaittuja suunnittelutarpeita reittikokonaisuudella. Osa niistä liittyy ulkoilureitistön toteuttamissuunnitteluun ja osa jatkoselvitystarpeisiin.

Yleissuunnitelma laadittiin touko-kesäkuussa 2018.

1.2 Tuotettu materiaali

Tässä yleissuunnitelman tarkennusvaiheessa on tuotettu kartta reitin linjauksesta +/- 2m tarkkuudella. Kartalla on esitetty olemassa olevat, parannettavat ja rakennettavat reittiosuudet (asfalttiosuudet, sora-/sorapurutiet, luontopolut, pitkospuut). Koko alue on esitetty *liitteessä 1* 1:8000 karttana, sekä teemakohtaisina pienennöksinä raportissa. Yleissuunnitelmakartalla on osoitettu reittien pintamateriaalit, uudet taukopaikat, reittien leveydet teemoittain sekä reittiin liittyviä yleisiä huomioita. Lisäksi raportissa on teemakartta ehdotetuista viitoituksista ja opasteista, sekä reitin yleisistä teemoista.

Lisäksi viidessä tarkennetussa suunnitelmaotteessa on osoitettu rakennustapa, sekä kaiteiden, portaiden ja siltojen paikat, mahdolliset onki-, uinti-, rantautumis- ja taukopaikat sekä osuudella tarpeelliset viitoitukset. *Liitteissä 2-6* esitettävät tarkennukset ovat mittakaavaltaan 1:500, mutta ne esitetään raportissa myös pienennöksinä tekstiä tukemassa.

Neljä periaatepoikkileikkausta tarkentavat osaltaan yllä mainittuja suunnitelmia. Lähtökohtatarkastelun aikana tuotetut kartat alueen luonnosta ja metsästä, vesiolosuhteista, topografiasta ja maaperästä ovat raportin liitteinä.

Reitistä on tuotettu erillinen kustannusarvio.

1.3 Suunnitelman lähtökohdat ja työlle asetetut tavoitteet

Suunnittelun lähtökohtana ovat aiemmin tehdyt suunnitelmat ja selvitykset. Kymijoen ulkoilureitti on mainittu Keskustavisio 2030:ssa (2011) ja osoitettu Kouvolan kehä yleissuunnitelmaluonnoksessa (2012), sekä tarkemmin erillisessä Kymijoen ulkoilureitti - Yleissuunnitelmassa (2017). Lisäksi alueesta on tehty diplomityö ”Kymijoen kehä - Rantareittisuunnitelma Kouvolaan” (Minna Sillanpää, 2015).

Viitoitusvalinnat perustuvat Kouvolan luontokohteiden ja Kymijoen rantareitin opasteet -konseptiin (Design Studio Muotohiomo, 2018).

Ulkoilureitti kulkee suurelta osin valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävällä kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeällä alueella. Reitti on myös ylimaakunnallista patikointi- ja pyöräilyreittiä. Lisäksi Kymijokeen on osoitettu ylimaakunnallinen melontareitti. Ulkoilureitti kulkee kokonaisuudessaan Kouvolan keskeisen kaupunkialueen osayleiskaavassa (6.1.2016) ulkoilureittinä, sekä asemakaavoitetuilla alueilla viheralueilla ja ohjeellisella kevyen liikenteen reitillä.

Aiempien suunnitteluvaiheiden ja niissä esitettyjen lähtötietojen vuoksi tässä suunnitteluvaiheessa paneudutaan reittilinjauksen tarkentamiseen kartalla, sekä reitin teknisiin tietoihin. Suunnitteluun vaikuttavat lähtöaineistot eivät ole merkittävästi muuttuneet aiemmista vaiheista.

Ote Kouvolan keskustavisio 2030:sta, jossa luonto, vesi, historia ja liike yhdistyvät.

Ote Kouvolan kaupunkistrategia 2019-2030:stä, jossa luonto, elinkeinot ja kaupungin houkuttelevuus yhdistyvät.

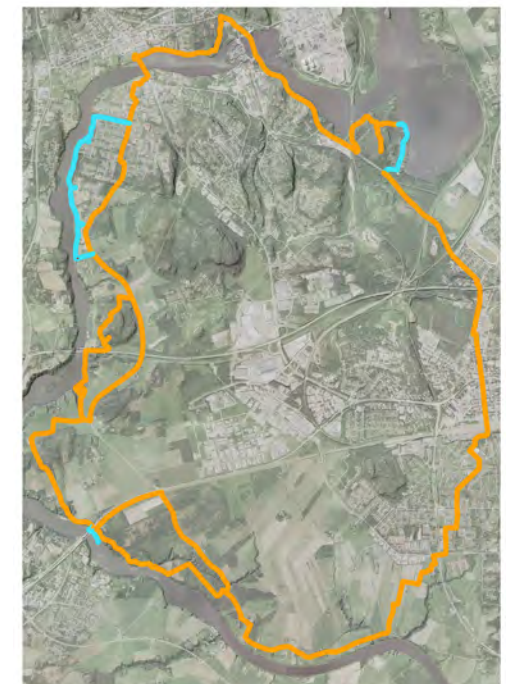
1.3.1 Keskeisin lähtöaineisto

- Kymijoen ulkoilureitti - Yleissuunnitelma (Kouvolan kaupunki, 2017)
- ”Kymijoen kehä - Rantareittisuunnitelma Kouvolaan” (diplomityö, Minna Sillanpää, 2015)
- Peruskartta, maanomistuskartta (Kouvolan kaupunki)
- Pistepilviaineisto, pinnanmuodot, vinovalo, ilmakuvat ja puun latvusto (Maanmittauslaitos)
- Alustava viitoitusuunnitelma (Kouvolan kaupunki)
- Asukaskyselytutkimus (Kouvolan kaupunki, 2018)
- Maastokäynti 21.5.2018
- Luontoselvitykset- ja kartoitukset (Suunnittelutyötä varten on koottu tiedot alueen luonnonsuojelualueista ja -kohteista, Natura-alueista, uhanalaisesta ja erityisesti suojeltavasta lajistosta, sekä muista tiedossa olevista huomioitavista luontoarvoista.

Tiedot koottiin kunnalta, alueella aiemmin tehdyistä luontoselvityksistä, SYKE:n Eliölajit -tietokannasta sekä mm. luonnonsuojelualueiden suoje lupäätöksistä. Osalla kohteista tehtiin myös maastokäynti suunnittelutyön yhteydessä.)

Luontoselvitysten osalta keskeistä lähtöaineistoa ovat:

- Kouvolan arvokkaat luontokohteet, 2008
- Kuusankosken arvokkaat luontokohteet, 2009
- Kymijoen rantaosayleiskaavan Korja-Anjala -luontoselvitys, 2016
- Maastokäynti 21.5.2018

Kuva yllä: Maastokäynti Rauhanharjun maisemissa.

Kuva oikealla: Maastokäynnillä kartoitetut reittijaksot korostettu turkoosilla.

1.3.2 Tavoitteet

Reitin tavoitteena on vahvistaa koko Kouvolan imagoa Kymijoen kaupunkina ja toteuttaa strategiaa (2019–2030), jonka tähtäimenä on mm. erottua arkiympäristön terveillä ja turvallisilla valinnoilla, sekä yleisesti monitasoisena verkostokaupunkina. Reitti lisää konkreettisesti kaupungin viihtyisyyttä ja uusia mahdollisuuksia monella alalla.

Ulkoilureitti yhdistää Kouvolan kaupungin alueella Kouvolaa, Kuusankoskea ja Korjaa toiminnallisesti ja maisemallisesti. Reitti muodostuu luontaisesti maisema- ja kaupunkirakenteen mukaisesti erilaisista jaksoista, joita voidaan kehittää ja tukea reittityyppien ja opasteiden avulla. Metsäiset alueet säilytetään tunnelmallisina, rannoille avataan näkymiä ja maaseutumaisemat ja kulttuurihistoriallisesti merkittävät paikat voidaan jatkossa opastein saada kertomaan seudun ja kaupungin tarinaa. Historiasta, maisemasta ja kaupungin ja mahdollisesti yksityisten toimijoiden tuottamista palveluista muodostuu toisiaan tukeva kokonaisuus.

Pidemmän aikavälin tavoitteena on yhdistää reitti vahvemmin osaksi kaupungin palveluverkostoa ja elinkeinoja. Tulevaisuudessa reittiin yhdistetäänkin myös uusia liitännäisyhteyksiä, jolloin reitistä muodostuu rengasmuodon ohella osa kaupungin palveluverkostoa. Reitti tukee yhä voimakkaammin liikkumista monella tasolla.

Konkreettisena tavoitteena on muodostaa yhtenäinen maastoon sopiva ulkoilureitti, joka on kokonaisuudessaan maastopyörällä ajettavissa, sekä kiertotien kautta maantiepyöräilyyn sopiva. Lisäksi reitillä huomioidaan melojat osoittamalla suojaisille rannoille rantautumispaikkoja. Reitin linjauksen tavoitteena on tuoda Kymijoki paremmin esiin ja näkyville kulkijoille, ja tarjota reitin varrelta viihtyisiä ja luontevia tauko- ja toimintapaikkoja luontoarvoja sekä asukkaiden asuinympäristön viihtyisyyttä varoen.

Tavoitteena on saada reitti auki vuoteen 2020 mennessä.

1.4 Menetelmät yleisesti

Reitti on linjattu aiempien suunnitteluvaiheiden aineistojen, paikkatietojen ja niistä tuotettujen analyysien, sekä maastokäyntien ja luontotietojen perusteella. Reitti kulkee paikoin hyvinkin jyrkässä vaikeasti kuljettavassa ja savipitoisessa maastossa. Tuotettujen maastomallien avulla on voitu tarkentaa reitin linjauksia ja tarkastella eri vaihtoehtojen etuja päätyen myöhemmin esitettyyn vaihtoehtoon. Suunnitelmaa ovat tarkentaneet myös kokoukset kaupungin edustajien kesken, sekä yleinen vuorovaikutteinen suunnittelutapa.

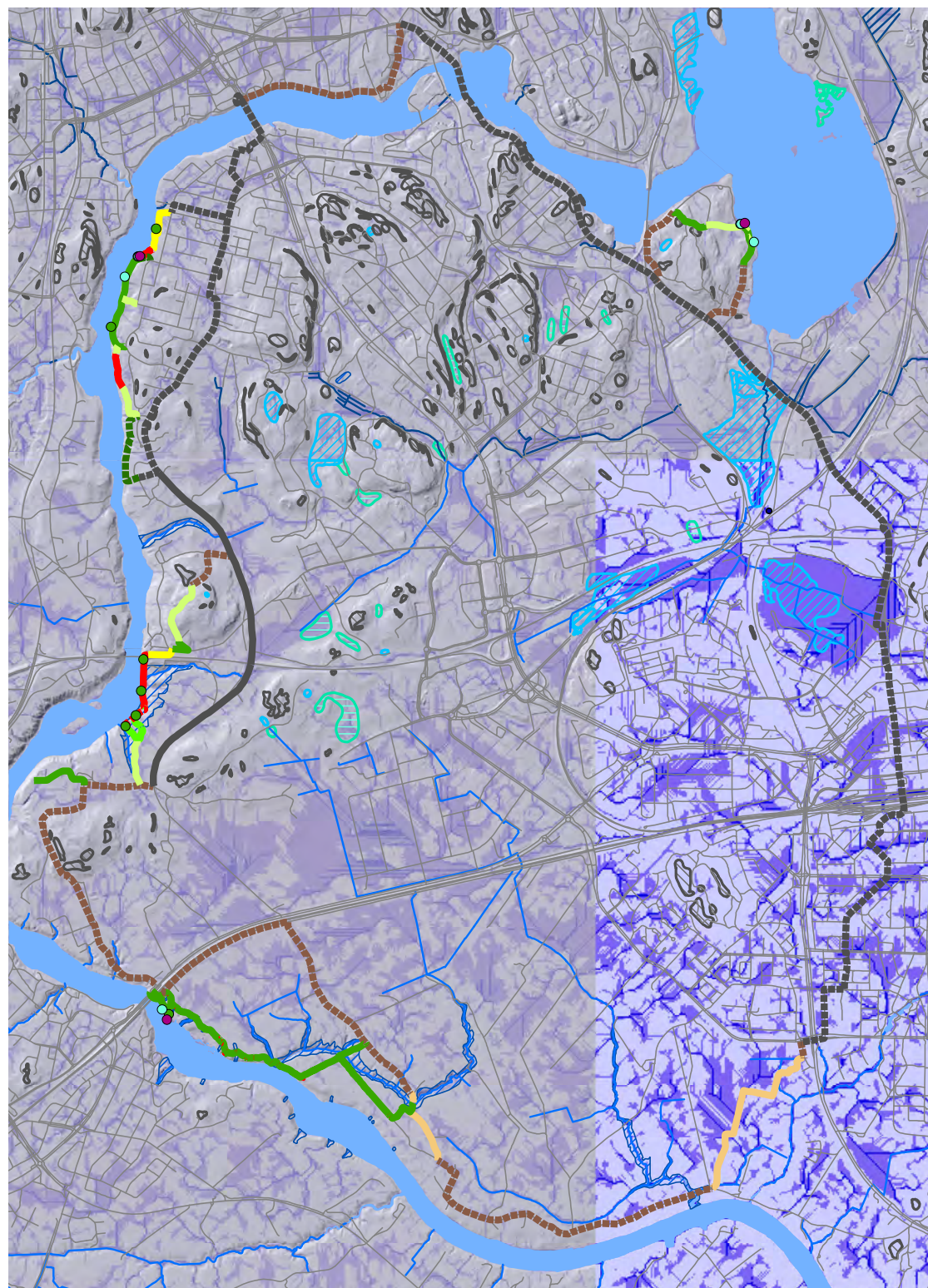
Reitin linjauksessa ei ole ollut käytettävissä tarkkoja pohjatutkimustietoja, joten linjauksen toteuttamisedellytykset on tarkistettava rakennussuunnitteluvaiheessa.

1.4.1 Maastomalleista yleisesti

Pistepilviaineiston avulla muodostetut Infraworks-mallit antavat maastossakin usein piiloon jäävää tietoa, joka perustee suunnitteluratkaisuja reitin kuljettavuuden ja rakennettavuuden kannalta. Yhdessä kyseisten maastomallien sekä kasvillisuus- ja muiden luontotietojen avulla on voitu muodostaa yhä tarkempi käsitys reitin parhaista kulkupaikoista. Mallinnus perustuu pistepilviaineistoon, joka määrittää olemassa olevan puuston ja maanpinnan korkeuden. Mallinnuksen avulla on voitu myös väistää reittilinjauksessa tärkeimpiä puuryhmiä jo ennen tarkempaa rakennussuunnitelmaa.

Pistepilvestä tuotetun korkeusmallin avulla on voitu muodostaa alueesta myös kosteusindeksi (TWI, topographic wetness index). Käytännössä kosteusindeksillä tarkoitetaan yksinkertaisimmillaan korkeusmallin pikselille määritettyä arvoa, sen valumaalueen ja rinnekaltevuuden kautta. Tällöin pikseli saa erityisen suuria arvoja (suuri kosteuspitoisuus) alueilla, joilla yläpuolinen valuma-alue on suuri ja rinnekaltevuus pieni (alavat laaksoalueet) ja pieniä arvoja selänteillä, joilla yläpuolinen valuma-alue on pieni.

Kosteusindeksin tuloksena saadaan skemaattinen hahmotelma topografiaan perustuvista maaston kosteussuhteista – veden kertymästä suhteessa veden viipymään. Tulos auttaa hahmottamaan mm. suo- ja soistuma-alueita ja olemassa olevia veden reittejä eli alueen luontaista vesitaloutta. Näin reitti on ollut mahdollista ohjata paremmin kuljettavalle ja rakennettavalle maalle. Mallin avulla on pystytty myös ottamaan huomioon peltoalueiden vedenkulku reittilinjan vierellä.

Kuva yllä: Kuvaote Infracore-mallista,
Kuvat oikealla: Maastomalleja pistepilviaineistosta

1.5 Karttamerkinnot

Suunnitelma on esitetty ilmakuvan päällä sekä kokonaisessa yleisuunnitelma-kartassa että sen tarkennuksissa. Suunnitelman pohjalla olevassa ilmakuvassa maastonmuotoja on korostettu vinovalon avulla.

Reittiverkosto on tyypitelty kahdeksaan luokkaan: Yläluokkia ovat olemassa olevat reitit, parannettavat reitit ja rakennettavat reitit. Näissä luokissa on jaoteltu erikseen asfalttiväylät, soratiet sekä polut/ pitkospuut. Rakennettavissa osuuk-sissa pitkospuut ja polut on kuitenkin osoitettu erillisillä merkinnöillä. Reittityyp-pien pääperiaatteet on osoitettu viereisissä kuvissa.

Lisäksi kartalle on merkitty uudet tauko-, onki-, rantautumis- ja uimapaikat. Taukopaikoille on sijoitettu tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan pöytä ja penkit, sekä roska-astia. Hankalammin saavutettaville alueille on osoitettu ainoastaan penkkejä. Onkipaikka on näkyvillä tai pienen polun päässä oleva luonnonmukai-nen rantapaikka, jolla on usein pieni istuskelukivi rannan tuntumassa. Uimapaik-ka on osoitettu turvalliseen kohtaan jokea, jossa ranta on loiva ja virtaus pieni. Rantautumispaikat on sijoitettu tärkeimpien taukopaikkojen yhteyteen mahdolli-simman suojaisaan kohtaan.

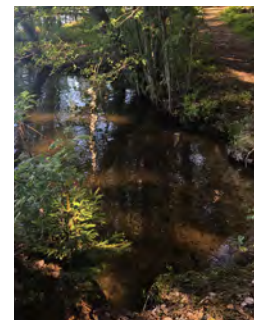
Onkipaikka

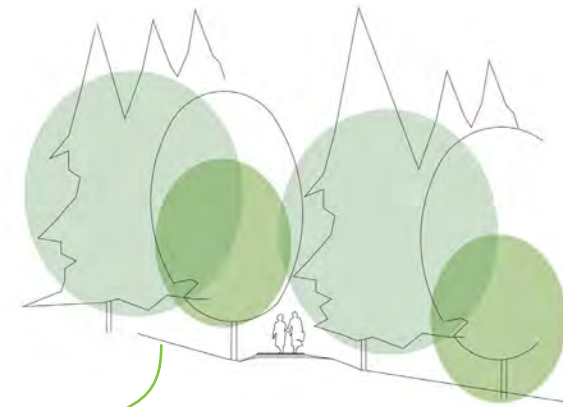
Uimapaikka

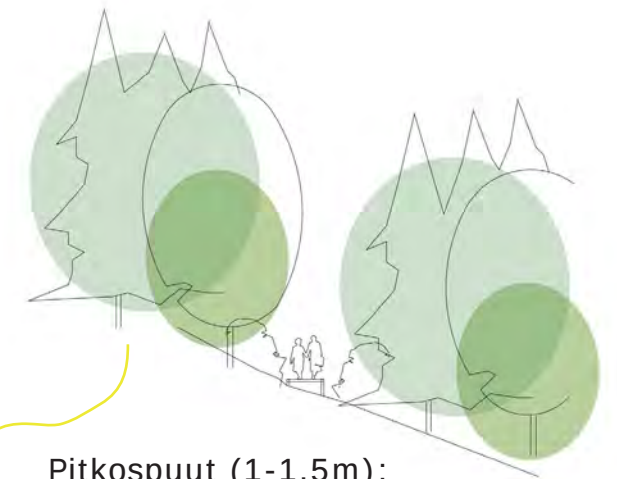
Taukopaikka

Venepaikka

Puru- tai hakepintainen polku (1-1,5m):
Maisemaltaan tai luonnonarvoiltaan
arvokas helppokulkuinen metsä.

Pitkospuut (1-1,5m):
Vaikeakulkuinen maasto,
luontoarvoiltaan merkittävä
ympäristö.

Soratie (2,5-3,5m):
Pääreitti, jolla ei erityisiä suo-
jeltavia arvoja.

Asfaltti:
Olemassa olevat väylät, osassa er-
illinen kävelyn ja pyöräilyn reitti.

1.6 Suunnittelun periaatteet

Yleissuunnitelmassa osoitetut reitit suunnitellaan tarkemmin toteuttamiseen tähtäävän rakennussuunnittelun yhteydessä. Jatkosuunnittelussa otetaan jokivarsien maanomistajat ja asukkaat mukaan suunnitteluun voimakkaammin. Jatkosuunnittelun aikana voidaan ottaa tarkemmin kantaa esimerkiksi näkymien avaamiseen kasvillisuutta poistamalla, jokivarsien suojaistutuksien tarpeeseen, sekä mahdollisiin suojaistutuksiin rakennusten ja ulkoilureittien välissä. Myös maatalousalueilla reittien kulku suunnitellaan jatkossa eteenpäin yhteistyössä kiinteistönomistajien kanssa, jotta mm. peltojen salaojitukset voidaan järjestää reittien ali ja mahdollinen kasteluveden saanti turvata. Suunnittelussa on otettu kuitenkin huomioon aiemmin kerätyt asukkaiden toiveet, ja pyritty huomioimaan ne niiltä osin, kun luontoarvot ja muut tekniset reunaehdot sallivat.

Reittilinjauksissa on huomioitu maaston muodot kulun ja reittien rakennettavuuden kannalta, sekä näkymät kaukomaisemassa sekä lähimpiin asuinrakennuksiin. Näkymiä on osoitettu viitteellisesti avattavaksi jokimaisemaan niin, että näkymälinjat eivät erotu reittien ulkopuolelta voimakkaasti. Usein toimenpiteeksi riittää alikasvuston harventaminen.

Linjauksen tai raitin rakenteen suunnittelua varten ei ole ollut käytettävissä maaperän pohjatutkimustietoja ja tästä syystä suunnittelualueen pohjasuhteita on arvioitu tässä yhteydessä maaperäkartan ja alueen paikallistuntemuksen perusteella. Suunnittelualueen maaperä vaihtelee alueellisesti paljon. Kymijoen ranta-alueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvilla raitin osuuksilla pohjamaa on pääsääntöisesti savea tai silttiä. Kouvolan keskusta sijoittuu Salpausselän harjumuodostumalle ja tällä kohtaa pohjamaa pääsääntöisesti hiekkaa tai soraa. Harjumuodostuman reunamilla pohjamaa vaihtuu saveksi. Kouvolassa savi on usein laihaa ja sisältää silttisiä ja hiekkaisia kerrostumia, hienorakeiset maakerrokset voivat ulottua jopa 40...50 m syvyyteen maanpinnasta. Raitin kohdalle sijoittuu paikoin myös kallioisia osuuksia.

Koska reitin linjauksessa ei ole ollut käytettävissä tarkkoja pohjatutkimustietoja, on periaatteena tässä työssä käytetty rakentamistapaa, jossa murske- tai haketiet kulkevat tasaisessa maastossa (tarpeen vaatiessa kevennettynä) tai rinteessä kevyenä pitkosrakenteena. Rinneosuuksilla säilytetään lisäksi puustoa mahdollisimman paljon maan sitomiseksi.

Viitoitus on osoitettu risteyksiin ohjaamaan kulkua alueelle ja alueelta eteenpäin. Opasteet korostavat alueen luonnetta ja historiaa, ja muodostavat reitistä mielenkiintoisen kokonaisuuden kulkea. Pääopasteet korostavat reitin sisään-tuloja. Opasteet uusitaan koko reitin varrelle yhteneväiseksi.

Rantareittiä ei valaista nykyistä enempää: Reitillä säilytetään elämys- ja kustannussyistä pimeitä jaksoja. Lisäksi rajummat rakentamistoimenpiteet ovat teknisesti ja luonnon kannalta haasteellisia jyrkissä rinteissä, joissa on huomiotava luonnon ja eroosion estämisen kannalta merkittävä puusto ja rakentamisen vaatimat tilavaraukset.

1.7 Luontoarvot

Reitille sijoittuu runsaasti ekologisesti arvokkaita luonnonympäristöjä. Suunnittelussa on pyritty huomioimaan merkittävät luonnon alueet ja kohteet sekä tukemaan suunnitteluratkaisulla niiden säilymistä ja suotuisaa kehitystä. Reitikonaisuus saa lisäarvoa myös sen varren luonnon monimuotoisuudesta ja luonnon arvokohteista, joita on erityisesti joen rannan läheisyyteen sijoittuvilla reitin osuuksilla. Pitkospuujaksot on sijoitettu siten, että arvokkaimmat metsäalueet ja puuryhmät, kulutusherkimmät luontotyypit sekä olemassa olevan maiseman erityispiirteet säilyvät mahdollisimman koskemattomina. Suurelta osin reitin toteuttaminen vaatii kuitenkin vain kunnostustoimenpiteitä, jotka eivät juurikaan vaikuta nykyiseen ekologiseen tilaan. Kunnostettavilla alueilla reitin selkeä kulunohjaus on tarpeen, jotta kulkijat käyttävät haluttua reittiä, jolloin kulkureittien hajaantumista ja ympäröivien alueiden kulutusta saadaan hillittyä.

Reitti läpäisee yksityisten maalla olevan luonnonsuojelualueen (Ulvin luonnonsuojelualue 2), sekä kaksi kaupungin alueella sijaitsevaa luonnonsuojelualueita (Rauhanharjun luonnonsuojelualue ja Lepoahon luonnonsuojelualue). Reitillä on myös useita vesilain suojelemia kohteita, luonnontilaisia puroja ja noroja, joita ympäröivä luonnontilaisen kaltainen metsä on metsälain 10§:n mukaisesti suojeltu. Reitin varrella on useita liito-oravan elinympäristöjä. Liito-orava on luontodirektiivin liitteen IV (a) -laji, joka kuuluu tiukimmin suojeltuihin erityisesti suojeltaviin lajeihin. Alueilla joilla liito-oravaa esiintyy, on tarpeen tehdä tarkentava liito-oravaselvitys, ja arvioitava puuston poiston vaikutukset liito-oravaan, mikäli reitin rakentaminen tai parantaminen edellyttää puuston poistoa. Lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty.

Lain suojelemien kohteiden lisäksi reitin varrella on useita monimuotoisuuden kannalta merkittäviä luontotyypppejä ja elinympäristöjä, sekä uhanalaista tai huomionarvoista lajistoa, joihin kohdistuvat kielteiset vaikutukset on syytä ehkäistä tarkemmassa suunnittelussa. Reitin ympäristössä esiintyviä luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviä kohteita ovat mm. joen törmälehdot, puronvarsilehdot, runsaslahopuustoiset varttuneet metsien osat, jyrkänteiden alusmetsät ja luhta.

Suojelukohteiden ja muuten arvokkaiden tai huomionarvoisten luonnon alueiden ja kohteiden lisäksi reitin suunnittelussa on syytä ottaa huomioon haitallisten vieraslajien torjunta ja niiden leviämisen ehkäisy. Useilla reitin osuuksilla on tavattu vieraslajeja, jotka voivat ilman torjuntatoimia levitä laajemmalle ympäristöön maanmuokkauksen ja kulkijoiden mukana.

1.7.1 Suunnittelussa huomioitavat luontoarvot

Lumikonpolku-Niskalantie

Rantakulman liikuntapaikan ja Keltin voimalan välisellä alueella Kymijoen ja reitin varrella on Rauhanvirran luonnonsuojelualue (YSA238809), havaintoja uhanalaisista ja erityisesti suojeltavista lajeista, sekä useita huomioitavia luonnonmonimuotoisuuden kannalta merkittäviä kohteita (LUMO-kohteet).

Rauhanvirran luonnonsuojelualue on monimuotoisuudelle merkittävää metsää, joka on suojeltu kaupungin aloitteesta. Alue rauhoitettiin osana Suomen itsenäisyyden juhluvuoden kampanjaa "Luontolahjani satavuotiaalle". Rauhanvirran luonnonsuojelualuetta koskevat sen suojelupäätöksessä (KASELY/816/2017, 12.10.2017) esitetyt rauhoitusmääräykset.

Rauhanvirran luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräykset

Alueella on kielletty:

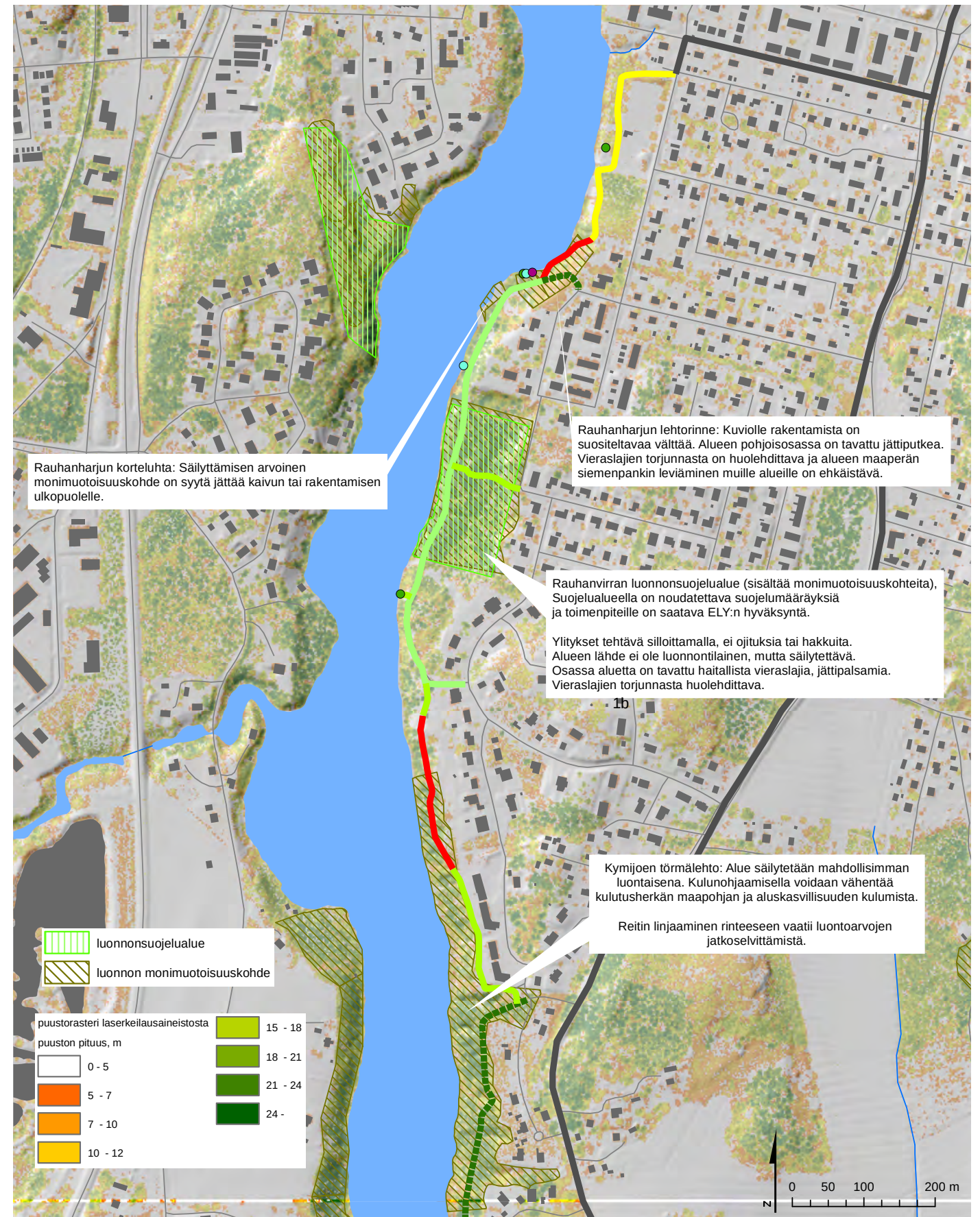
- metsänhakkuu ja muut metsänhoitotoimet
- elävien ja kuolleiden kasvien, kasvinosien ja sienien ottaminen ja vahingoittaminen
- ojien kaivaminen ja muu maa- ja kallioperän vahingoittaminen, muuttaminen ja sen ainesten ottaminen
- rakennusten, rakennelmien, teiden ja polkujen rakentaminen
- moottoriajoneuvolla liikkuminen
- metsästys sekä luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten pyydystäminen, tappaminen tai hätyyttäminen tai niiden pesien hävittäminen ja selkärangattomien eläimien pyydystäminen tai kerääminen
- kaikenlainen muu toiminta, joka muuttaa alueen maisemakuvaa tai vaikuttaa epäedullisesti luonnonoloihin tai eliölajien säilymiseen

Sallitut toimenpiteet:

- marjojen ja hyötysienien poiminta
- alueella olemassa olevien luontopolkujen ylläpito ja kunnostaminen sekä siihen liittyvä välttämätön moottoriajoneuvolla liikkuminen
- vierasperäisten kasvilajien poisto sekä pienpetojen, minkki ja supikoira, loukupyynti

Poikkeuslupa:

- Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeusluvan luonnonsuojelualuetta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön, tutkimuksen tai ympäröivien alueiden kuivatuksen kannalta.

Rauhanvirran luonnonsuojelualueella on lähteinen korpi, sekä monimuotoisuuden kannalta edustavaa metsää. Alueella oleva lähde ei ole luonnontilainen, mutta kuitenkin säilytettävä. Ylitykset on syytä toteuttaa siltoja pitkin. Vuoden 2009 selvityksessä kohteella on tavattu jättipalsamia. Vieraslajien torjunnasta ja leviämisen ehkäisemisestä on syytä huolehtia kaikilla reitin osa-alueilla.

Keltin voimalan pohjoispuolisella rantajaksolla on myös useita luonnonmonimuotoisuuden kannalta huomioitavia alueita, jotka eivät sisälly suojelualueisiin. Rauhanharjun luonnonsuojelualueesta pohjoiseen edettäessä sijoittuu rantaan pienialainen korteluhta (Rauhanharjun korteluhta). Alueella on vähän luhtia, joten myös pienialainen kohde on monimuotoisuuden kannalta huomionarvoinen. Luhta jätetään rakentamisen ulkopuolelle. Luhtaan pohjoispuolella on jyrkkä lehtorinne (Rauhanharjun lehtorinne). Lehtorinne säilytetään mahdollisimman luonnontilaisena, ja reitti viedään pitkoksilla rannan myötäiseksi. Pitkokset ohjaavat kulun kulutusherkän lehdon läpi. Lehdon pohjoisosassa on tavattu jättiputkea, jonka torjumisesta on syytä huolehtia (Kotkansiipi 2009). Kuviolla olevan, mahdollisesti jättiputken siemeniä sisältävän maa-aineksen leviämistä muualle on ehkäistävä.

Rauhanharjun luonnonsuojelualueelta etelään edettäessä sijoittuu jyrkkään jokirantaan rannanmyötäinen monimuotoisuuskohde, Kymijoen törmälehto (Kotkansiipi 2009). Lehto on pyrittävä säilyttämään mahdollisimman luontaisen kaltaisena. Lahopuita ei pidä poistaa. Osa metsäalueesta on hoidetumpaa metsää, jota voidaan varoen hakata pieniä aloja kerrallaan (Kotkansiipi 2009). Selkeä kulunohjaus vähentää kulutusherkän lehdon kulutusta. Mikäli törmälehdon alueelta halutaan poistaa puustoa, on kevään aikana syytä tehdä liito-oravakartoitus ja tarkentaa maastossa arvokkaimmat toimenpiteiltä säilytettävät kohteet.

Niskalantie (Aholanmäki) – Ulvintie

Aholanmäen alueella on useita kallionjyrkänteiden alusmetsiä, jotka ovat monimuotoisuuden kannalta merkittäviä kohteita ja metsälain 10§:n suojelemia kohteita.

Keltinkosken voimalan kohdalta etelään Kymijoen itärannalle sijoittuvat Ulvin (YSA055619 ja YSA233349) ja Ruotsulan redutin (YSA052583) luonnonsuojelualueet. Suojelualueiden kanssa osin päällekkäin on Natura-alue, Keltin ja Ahkojan rantalehdot, johon sisältyy rantametsäalueita Kymijoen molemmin puolin. Alueet muodostavat luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävän kokonaisuuden ja tarjoavat elinympäristöjä uhanalaiselle lajistolle. Rantalehdot ovat myös linnustollisesti maakunnallisesti arvokkaita (Parkko ym. Lintukymi 1/2015). Suunniteltava reitti sijoittuu osittain Ulvin luonnonsuojelualueelle 2 (YSA233349). Muut suojelualueet ja Natura-alue jäävät reitin ulkopuolelle. Etelämpänä, olemassa olevan soratien itäpuolella on toinen Natura-alue, Tammiran vanha ampumarata.

Ulvin luonnonsuojelualue 2 on monimuotoista lehtoa (METSO-kohde). Alueella on vanhoja kookkaita lehtipuita ja lahoppuustoa, jotka lisäävät monimuotoisuutta. Aluetta koskevat sen suojelupäätöksessä (KASE-LY/87/2015, 18.11.2015) esitetyt rauhoitusmääräykset.

Ulvin luonnonsuojelualueen 2 rauhoitusmääräykset

Alueella on kielletty:

- Ojien kaivaminen, vesien perkaaminen ja patoaminen sekä kaikenlainen muu maa- ja kallioperän vahingoittaminen, muuttaminen ja sen ainesten ottaminen
- metsän hakkuu ja muut metsänhoitotoimet
- muu elävien ja kuolleiden kasvien, kasvinosien ja sienien ottaminen tai vahingoittaminen, marjoja ja ruokasieniä lukuunottamatta
- puutavaran varastointi
- luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten pyydystäminen, tappaminen tai hätyyttäminen tai niiden pesien hävittäminen ja selkärangattomien eläimien pyydystäminen tai kerääminen
- rakennusten, laitteiden, teiden ja polkujen rakentaminen
- liikkuminen moottoriajoneuvolla
- samoin kaikenlainen muu toiminta, joka saattaa muuttaa alueen maisemakuvaa tai vaikuttaa epäedullisesti alueen luonnonoloihin sekä eliöstön säilymiseen

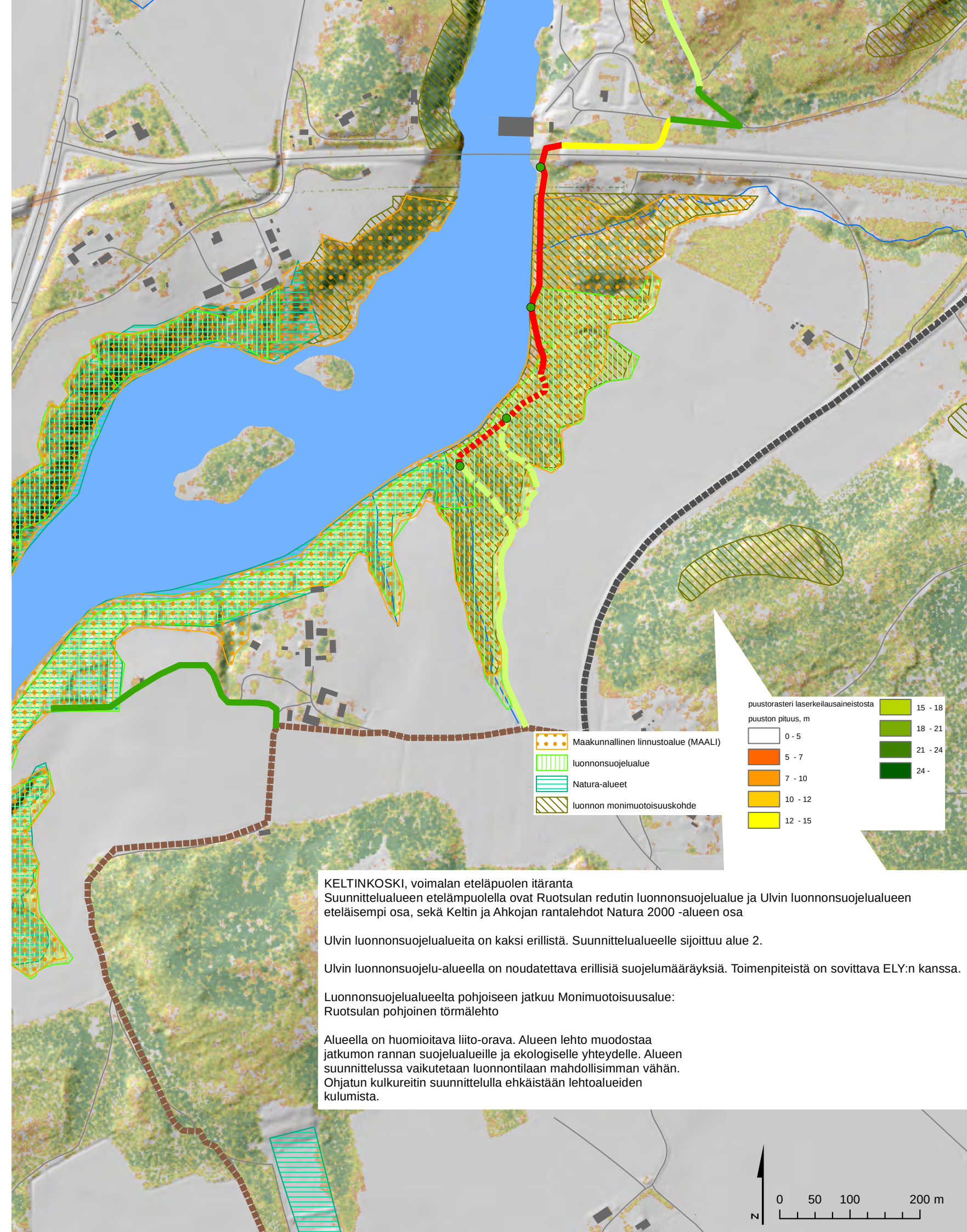
Sallitut toimenpiteet:

- Metsästys

Poikkeuslupa:

- Määräyksistä voidaan poiketa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen luvalla tai sen hyväksymän suunnitelman mukaan, jos poikkeaminen on perusteltua luonnonsuojelualueen hoidon, käytön tai tutkimuksen kannalta, tai jos se on muutoin alueen suojelutavoitteet huomioon ottaen perusteltua.

Ulvin luonnonsuojelualueen 2 käsittävä luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävä alue (Ruotsulan pohjoinen törmälehto) jatkaa pohjoisessa Keltinkosken sillan eteläpuolella olevan rinteen alle. Mikäli reitin rakenteet vaativat puuston tai kasvillisuuden raivaamista tai maaperän muokkaamista nykyisen polun ulkopuolella, on alueella syytä tehdä liito-oravaselvitys ja luontoselvitys. Selvitykset voivat vaikuttaa mm. reitille luonnonsuojelualueen eteläosassa suunniteltavien portaiden suositeltavaan vaihtoehtoon ja sijoitteluun.

Korian silta – Alakylän luontopolun pääte

Korian sillan eteläpuolella suunniteltavalla reitillä on Kymijoen itärannan tuntumassa huomattavia luontoarvoja. Reitti sijoittuu sillan eteläpuolella Lepoahon luonnonsuojelualueelle (YSA238828). Alue on luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävää rantalehtoa. Luonnonsuojelualueella reitti on olemassa olevan polun mukainen, eikä vaadi uutta rakentamista tai linjaamista. Luonnon-suojelualueella on noudatettava alueen suojelupäätöksessä (KASELY/815/2017, 12.10.2017) esitettyjä rauhoitusmääräyksiä.

Luonnonsuojelualue on erityinen, sillä se on Suomi 100 kohde.

Lepoahon luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräykset

Alueella on kielletty:

- metsänhakkuu ja muut metsänhoitotoimet
- elävien ja kuolleiden kasvien, kasvinosien ja sienien ottaminen ja vahingoittaminen
- ojien kaivaminen ja muu maa- ja kallioperän vahingoittaminen, muuttaminen ja sen ainesten ottaminen
- rakennusten, rakennelmien, teiden ja polkujen rakentaminen
- moottoriajoneuvolla liikkuminen
- metsästys sekä luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten pyydystäminen, tappaminen tai hätyyttäminen tai niiden pesien hävittäminen ja selkärangattomien eläimien pyydystäminen tai kerääminen
- kaikenlainen muu toiminta, joka muuttaa alueen maisemakuvaa tai vaikuttaa epäedullisesti luonnonoloihin tai eliölajien säilymiseen

Sallitut toimenpiteet:

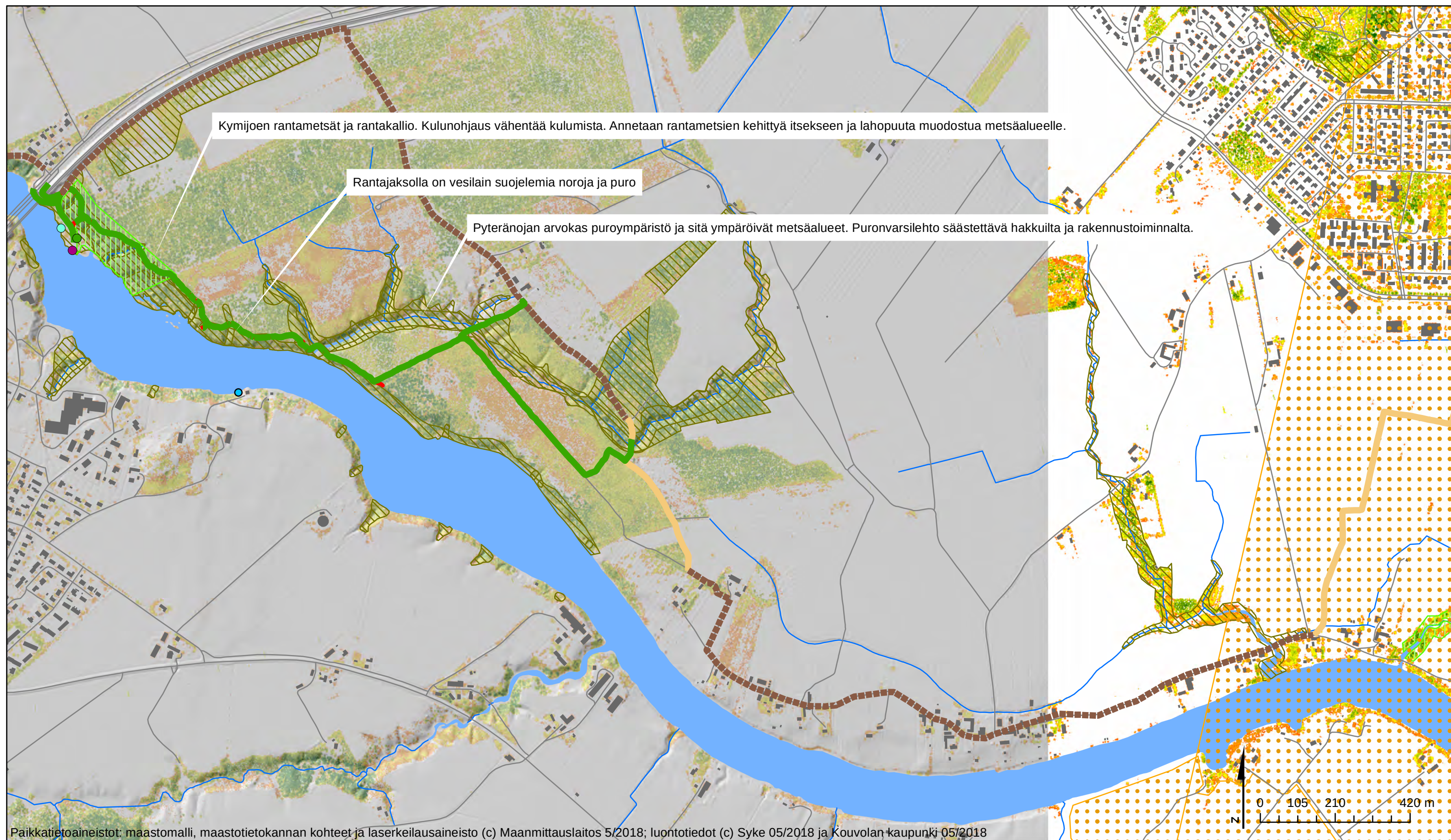
- marjojen ja hyötysienien poiminta
- alueella olemassa olevien luontopolkujen ylläpito ja kunnostaminen sekä siihen liittyvä välttämätön moottoriajoneuvolla liikkuminen
- vierasperäisten kasvilajien poisto sekä pienpetojen, minkki ja supikoira, loukkupynti

Poikkeuslupa:

- Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeusluvan luonnonsuojelualueella koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön, tutkimuksen tai ympäröivien alueiden kuivatuksen kannalta.

Korian silloilta etelään mentäessä, suunnittelualueella on runsaasti noroja, sekä savimaan puro (Pyteränoja). Metsät ovat paikoin runsaslahopuustoisia. Korian sillan ympäristössä, joen itärannalla, on varttuneissa metsissä melko laajalla alueella liito-oravan elinympäristöä, joka tulee huomioida alueen suunnitelmis-sa.

Pyteränoja on uomaltaan luonnontilainen savimaan puro ja lukeutuu erittäin uhanalaiseen luontotyyppiin. (Puro on vesilain suojelema kohde ja sitä reunustava metsä on luonnontilaisilta osiltaan metsälain 10§:n suojelema kohde). Puroon liittyy ja alueelle sijoittuu myös useita noroja. (Norot ovat vesilain suojelemia kohteita ja niitä reunustava metsä ovat luonnontilaisilta osiltaan metsälain 10§:n suojelemia). Puro ja sitä ympäröivä metsä ja monimuotoinen lajisto ovat luontoarvoiltaan merkittäviä. Pyteränojan läheisyydessä on myös monimuotoisuuden kannalta arvokasta lahopuustoista metsää. (Kotkansiipi 2016) Pyteränojaa ja noroja ympäröivillä luonnontilaisilla alueilla vältetään hakkuita, kaivua ja rakentamista. Alueella tulisi torjua vieraslajeja ja niiden leviämistä (mm. isosorsimo ja jättipalsami).

- Maakunnallinen linnustoalue (MAALI)
- luonnonsuojelualue
- luonnon monimuotoisuuskohde

puustorasteri laserkeilausaineistosta	
puuston pituus, m	
	0 - 5
	5 - 7
	7 - 10
	10 - 12
	12 - 15
	15 - 18
	18 - 21
	21 - 24
	24 -

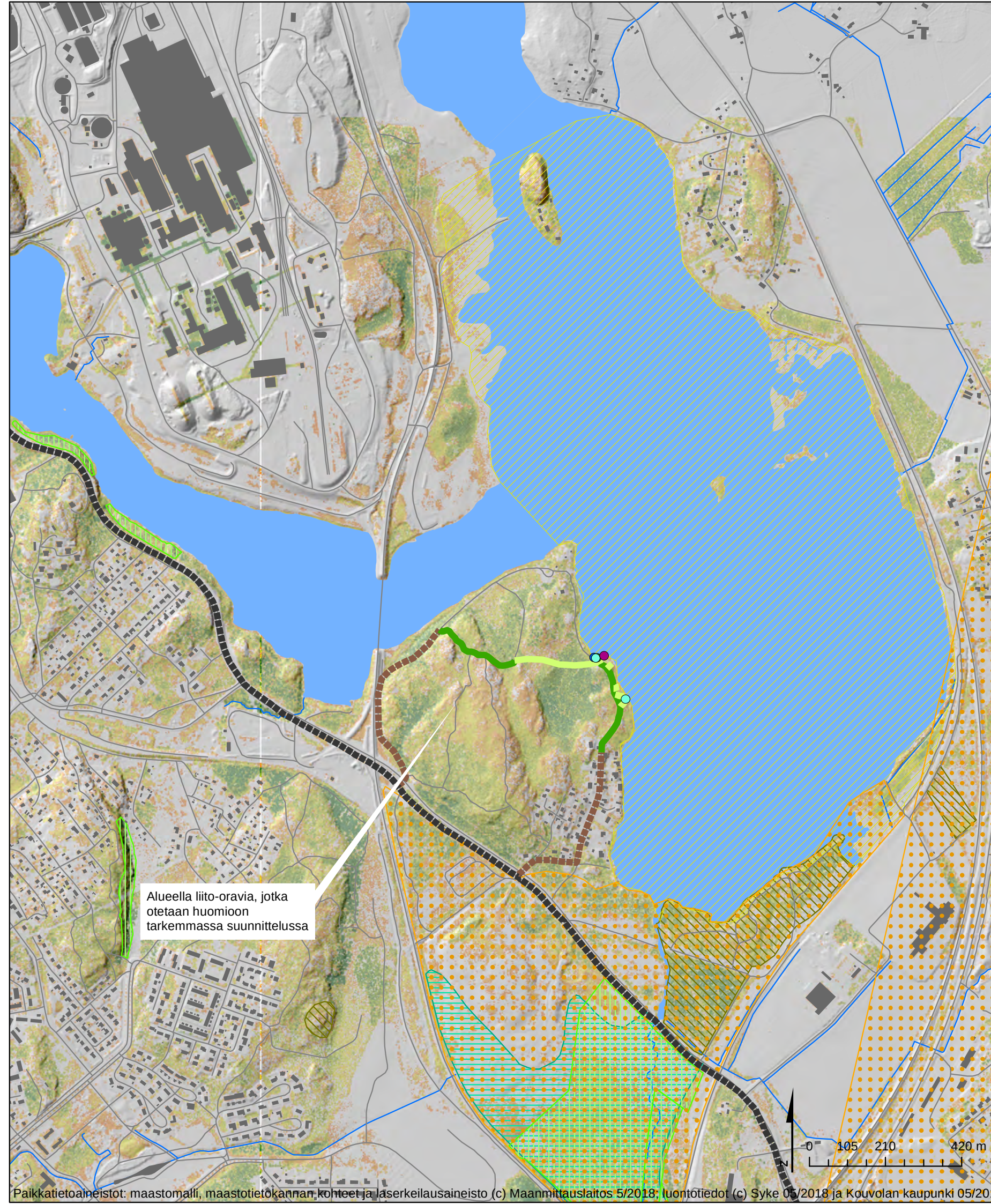
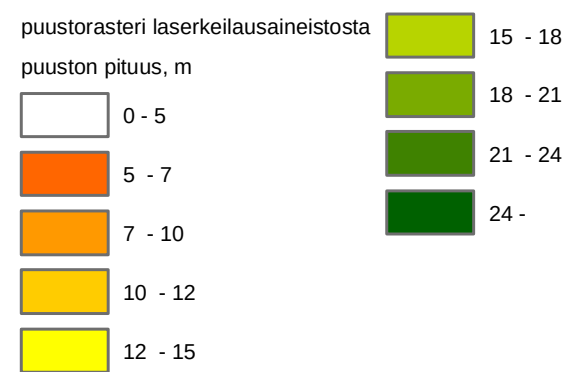
Lamminranta

Lamminrannan lähiympäristössä on runsaasti luontoarvoja, mutta ne sijoittuvat pääosin suunnitellun reitin vaikutusalueen ulkopuolelle. Alueen metsissä esiintyy liito-oravaa, joka on huomioitava tarkemmassa suunnittelussa. Ennen parannettavan polkuosuuden lopullista linjaamista on syytä päivittää liito-oravaselvitys alueella, jonka puustoa mahdollisesti joudutaan poistamaan reitiltä.

Niemen itäpuolelle sijoittuva joesta erottuva Kuusaanlammen osa Kuusanniemien luhta niminen FINIBA-alue, eli kansallisesti linnustoltaan merkittävä alue.

st

- Maakunnallinen linnustoalue (MAALI)
- FINIBA
- luonnonsuojelualue
- Natura-alueet
- luonnon monimuotoisuuskohde

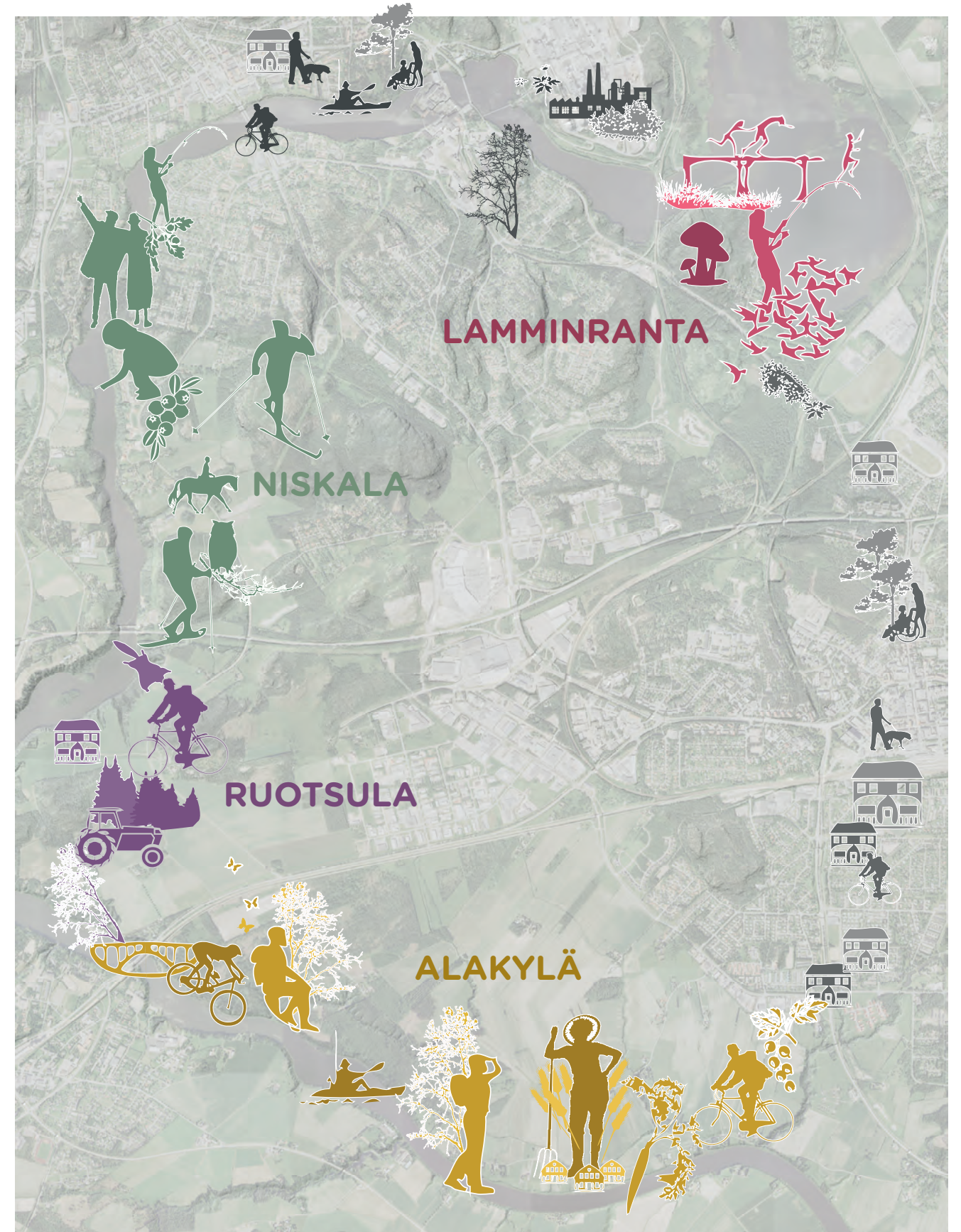
2. YLEISSUUNNITELMAN TARKENNUS

2.1 Reitti kokonaisuutena

Kymijoen ulkoilureitin maisemalliset jaksot muodostavat kokonaisuudessa selkeitä kohteita tai paikallisesti kierrettäviä osuuksia. Oheisella kartalla on osoitettu jaksojen osuudet, joita jatkossa yhä entisestään kehittämällä voidaan saavuttaa reitille yhä voimakkaampi identiteetti.

Paitsi maisemallisista jaksoista, reitti koostuu myös luontaisten arvokkaiden ja mielenkiintoisten kohteiden, ns. alueen helmien verkostosta. Paikalliset helmet kertovat alueita voimakkaammin tarinoita, jotka voimistavat identiteetin muodostumista imagoksi. Osa helmistä voi olla viitoittamattomia löytöjä (esimerkiksi kartan onkipaikat), osa voimistettuja koko alueelle voimaa ja luonnetta antavia kohteita (esimerkiksi Korian silta). Helmet alleviivaavat reitin jaksojen kulkua.

Liitteenä olevan yleissuunnitelman (Liite 1, mittakaavassa 1:8000) lisäksi viereisellä kartalla on esitetty ulkoilureitin teemajaksot kuvina.

Kuva: Kaisa Niilo-Rämä

2.2 Osa-alueet ja teemat

Tässä yleissuunnitelmassa reitti on jaettu neljään teemajaksoon alueelle jo muodostuneen tunnelman ja reittityypin mukaisesti. Jaksot ja niiden tarkemmat suunnitteluperiaatteet on esitelty alla.

2.2.1 Osa-alue 1, Niskala: ”Metsäinen rantareitti”

Kokonaisuutena jakso sijoittuu ulkoilureitin luoteisosaan ja linjautuu aivan Kymijoen rannan tuntumaan metsäiseen maastoon. Veden läheisyys on koettavissa selkeästi, mutta tunnelmaa leimaa vahvasti myös suojainen metsänrauha. Pohjoispääty on asukkaiden keskuudessa kuvattu ”taikametsäksi”. Kaupunkirakenteesta luontoon siirtyminen on luontevaa pohjoisessa nykyisen puis-to- ja urheilualueen kautta – etelästä Talvirannasta reitti laskeutuu metsään pientaloalueelta jyrkkiä portaita pitkin. Reittisuunnitelmassa on osoitettu pääsyjä reitille useammasta kohdasta myös sen varrelta.

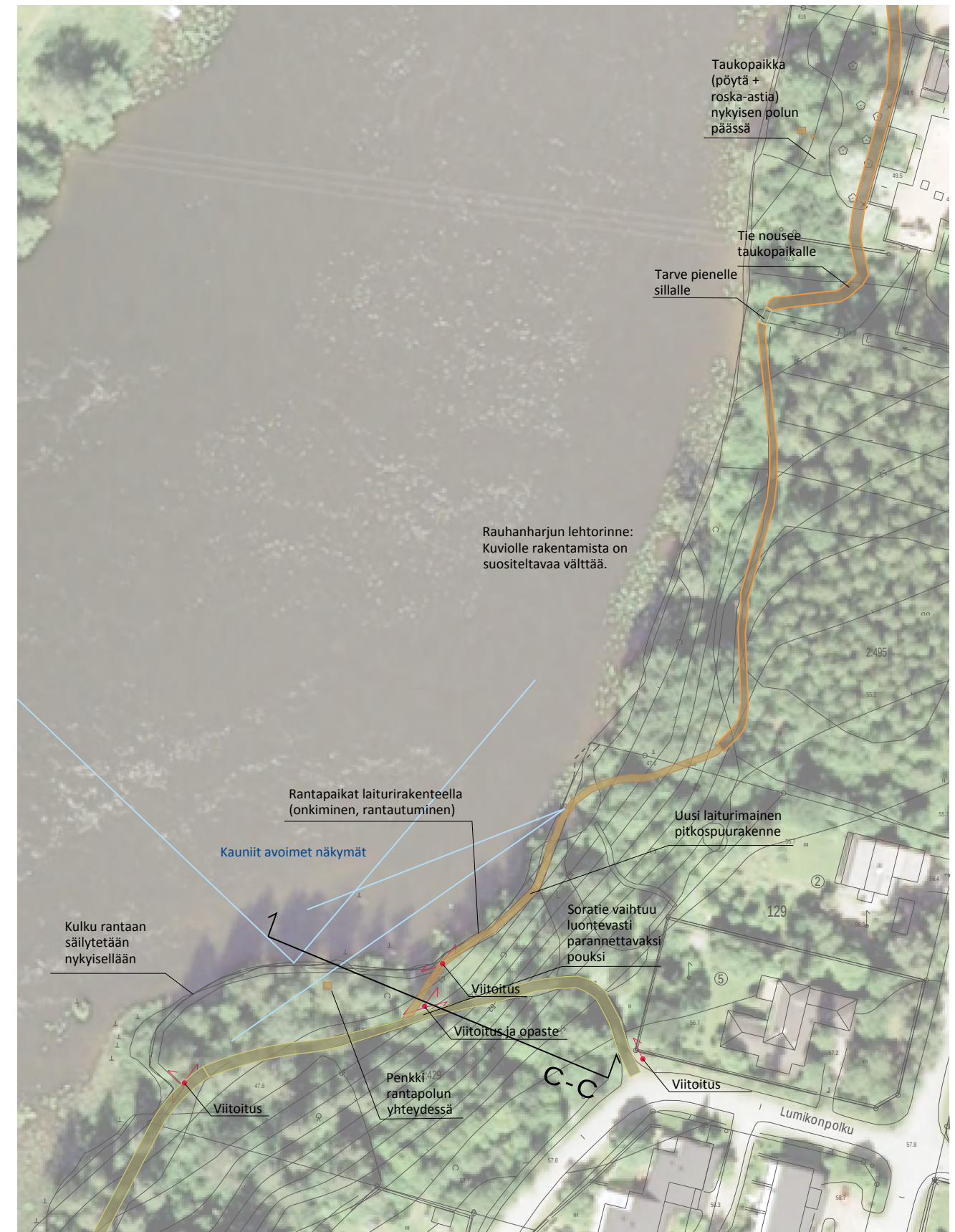
Rannan reittiosuus sijoittuu monelta osin jyrkkään ja vaikeakulkuiseen rinteseen, jolla on runsaasti erilaisia huomionarvoisia luontoarvoja (ks. s. 9-10). Maaperä on suurelta osin savea, mikä vaikeuttaa myös reitin rakentamista.

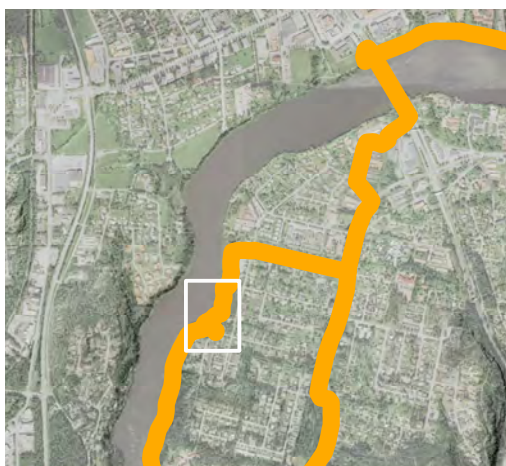
Jaksottelu

Reitti laskeutuu Kymijoen ranta-alueelle Kuusaantien sillan suunnasta Rusinlautantietä pitkin. Reitti ohittaa liikunta-, leikki- ja rantapuistoalueen sekä matonpesupaikan. Ranta-alue on puistomaista koivikkoa, ja sen läpi johtaa polku rantaan. Polkua ei tarvitse parantaa, mutta sen ympäriltä poistetaan aluskasvustoa näkymien avaamiseksi ja polun päätyyn osoitetaan taukopaikka (pöytä, penkit ja roska-astia). Pääreitti linjataan aivan leikkipuiston reunaa pitkin myös voimalinjan vuoksi. Reitti on osoitettu sorapohjaisena 2,5 metrin levyisenä, jollaisena se jatkuu aina noin Sarkatien kohdalle saakka. Soratie vaatii yhden avouoman ylityksen. Näkymiä voidaan avata rantaan vesakkoa poistamalla.

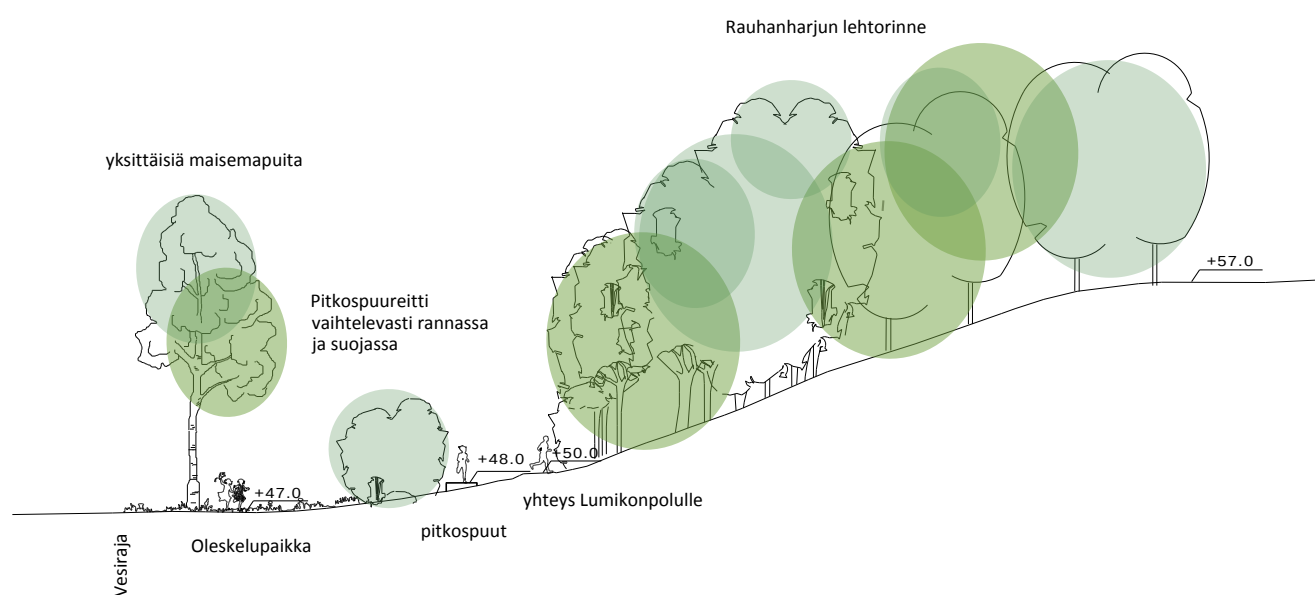
Sarkatieltä etelään reitti vaihtuu 1-1,5 metrin levyiseksi pitkospuurakenteeksi koko Rauhanharjun lehtorinnejakson läpi. Aivan veden rajassa rakenne on jopa laiturimainen ja siihen voidaan tarvittaessa rakentaa myös laiturimainen laajennus. Linjaus noudattelee pääosin nykyisin hatarasti erottuvaa polkua. Pitkospuurakenne ylittää alueen raviinit ja helpottaa kulkua märässä maastossa. Reitti päättyy luonnon muovaamalle kuivalle tasanteelle. Tasannekohdasta on erillinen tarkennussuunnitelma (liite 2, mittakaavassa 1:500). Tasanteelta on olemassa olevat polku/ tie länteen Kangastielle.

Taukopaikalta avautuvat näkymät pohjoiseen kohti Kuusaankosken keskustaa. Varjoinen taukopaikka on tunnelmaltaan rauhallinen, mutta ei juurikaan virtauksen vuoksi sovellu uimiseen: Lasten kannalta paikka on suhteellisen haastava matalasta rannasta huolimatta.

Kuva vasemmalla: Tarkastelualueen sijainti ulkoilureitin luoteisosassa.

POIKKILEIKKAUS C-C

Laiturirakenteelta, ja myöhemmin polulta, on kauniit näkymät taukopaikalle ja jokimaisemaan. Näkymiä voi korostaa kevyillä puuston hervennuksilla.

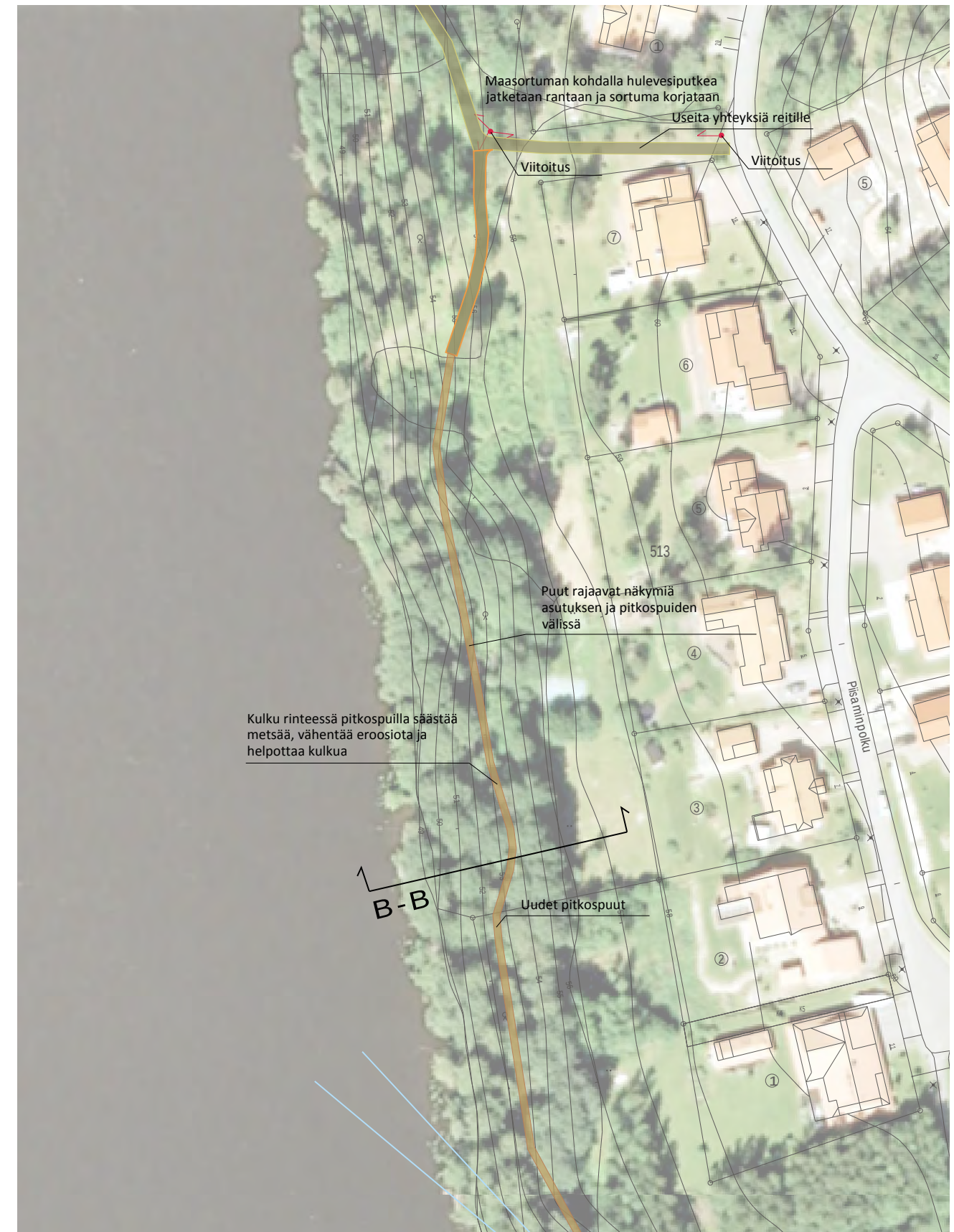
Lumikonpolun ja Majavanrinteen väliin jäävän Sammalkorven alueen rantametsä on maastonpiirteiltään loivaa ja ranta on hyvin saavutettavissa. Reitti on linjattu olemassa olevaa polkua pitkin, mutta vaatii jakson puolivälin tienoilla yhden noronylityspaikan. Reitin leveys on noin 1,5 metriä, ja se parannetaan jatkossa vain haketta/puraa lisäämällä kasvillisuuden suojaksi. Jaksolla on useita kauniita onki- ja taukopaikkoja, joista osa on esitetty kartalla. Oravantieltä on osoitettu lisäyhteys reitille. Oravantien kohdan eteläpuolella on ylitettävä noro, joka vaatii pienen sillan. Päälinja jatkaa nykyisen maasortumakohdan yli etelään. Sortuma korjataan ja hulevedet ohjataan jatkossa putkea pitkin.

Etelään jatkava reitin jakso kulkee lyhyen 2,5 metrin levyisen hake/ purupintaisten polkujakson jälkeen pitkospuina. Pitkospuiden leveys on noin 1-1,5m. Pitkospuut ylittävät pieniä painanteita ja raviineja, väistävät maaston kasvillisuutta, sekä helpottavat kulkua jyrkässä maastossa. Säästetty puusto suojaa jyrkkää rinnettä eroosiolta. Pitkospuujakson jälkeen Piisaminpolun ja Saukonkadun välissä reitti nousee ylös metsän reunaan ja kulkee Saukonkadun tonttien reunaa pitkin 2,5 metrin levyisenä soratienä. Jakson rinnealue on luontoarvoiltaan merkittävä, eikä sovellu rakentamiselle nykytiedon valossa. Rinteeseen linjattavan polun rakentamismahdollisuudet voidaan kuitenkin tutkia jatkosuunnitteluvaiheissa lisäselvityksien jälkeen rakentamismahdollisuudet selvitetään tarkemmin rakennussuunnitteluvaiheessa.

Maaperän ja maan mahdollisen painumisen vuoksi reitti rakennetaan mahdollisimman kevytrakenteisena ja reunapuusto säilytetään sitomaan maata painumisen välttämiseksi. Polku kääntyy jyrkästi itään ja väistää suuren raviinin, sekä liittyy samalla Kesärannan ja Saukonkadun risteyskseen. Jakso on esitetty viereisillä kartoilla (liitteet 3 ja 4, mittakaavassa 1:500).

Risteyksestä etelään Koskenrannan osuus Talvirantaan asti on jo rakennettu polku- ja pitkospuujaksoina. Talviranta-kadulta reitti jatkaa asfalttipäällysteisenä kohti Niskalantietä ja sitä eteenpäin etelään yhdessä Kuusaantien sillan suunnasta saapuvan pyöräreitin kanssa. Jaksolla on huomioitava tarkemmassa suunnittelussa ratsastajat, sekä yhteydet luontopolkuun ja Niivermäkeen.

Niskalantieltä kävely- ja maastopyöräilyreitti kääntyy Aholanmäen pohjoispuolelta länteen, ja taas etelään kohti Aholanmäen huippua. Huipun tuntumasta jatkava uusi rakennettava polku myötäilee maastonmuotoja ja väistää merkittävimmät puuryhmät. Polku on puru- tai hakepintainen ja noin 1,5 metrin levyinen. Maantiepyöräillen reitti kulkee Niskalantietä etelään Ulvinkujalle saakka. Reitti yhtyy Aholanmäen eteläpuolella olemassa olevaan huoltotiehen. Aholanmäen ja Keltin padon välinen osuus tarkennetaan jatkosuunnitteluvaiheessa.

Kuva vasemmalla: Tarkastelualueen sijainti ulkoilureitin länsiosassa.

POIKKILEIKKAUS B-B

2.2.2 Osa-alue 2, Ruotsula: ”Vaihteleva kulttuurimaisema”

Keltin padon ja Korian sillan välinen jakso kulkee vaihtelevassa kulttuurimaisemassa. Keltin pato on maisemassa voimakas portti, josta kulku johdetaan Lahdentien (Vt 6/12) ali metsäreitille. Reitiltä avautuvat näkymät padolle ja jokimaisemaan. Metsäjakson jälkeen reitti myötäilee peltoja ja niitä reunustavia maanteitä. Maisemallisesti jaksolle sijoittuvat rauhalliset pitkät peltonäkymät, harvaan rakennettu ympäristö ja selkeissä maisemarajoissa metsän ja pellon välissä kulkevat osuudet. Soratieosuus on helppo ja nopea kulkea, mutta maisema on tunnelmaltaan rauhallinen. Pohjoinen osa reittiä on erittäin vaikeakulkuista ja vaikeasti rakennettavaa topografian ja maaperän vuoksi.

Maantiepyöräilyreitti kulkee osuudella Niskalantietä aina Ulvinkujalle saakka.

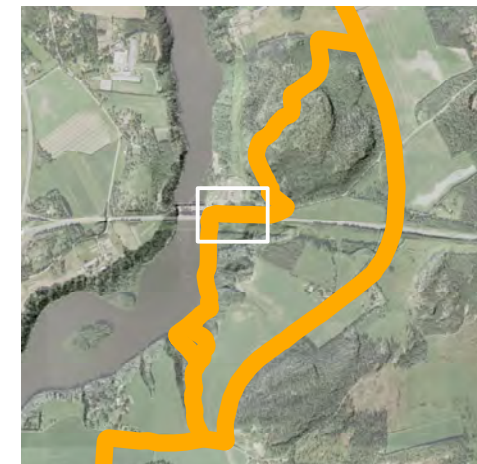
Jaksotus

Keltin padon ympäristöstä on osoitettu erillinen tarkennussuunnitelma (liitteessä 5, mittakaavassa 1:500). Suunnitelmassa osoitetaan muun muassa portaiden kulku, alueen viitoitus sekä näkymäakseleita.

Keltin padon eteläpuoleinen reittiosuus kulkee aluksi pitkospuilla rantatörmän päällä vaikeiden maasto-olosuhteiden vuoksi. Pitkospuut ovat 1,5 metriä leveät. Maaston salliessa reitti nousee korkeammalle rinteeseen: Reitti voi vaihtua poluksi (1,5-2m) jo aiemmin metsässä ja nousta selännejaksoa pitkin ylös pellon reunaan (VE2). Tällöin kulku metsäosuudella jää lyhyimmäksi ja rakenteiden osuus on vähäisempi, mutta pellon reunaa kulkeva reittiosuus on pisin. Myös pellon puolelta ohitettavan raviinin kohdalla on huomioitava pelloilta tulevien vesien ohjaaminen Kymijokeen. Toisessa vaihtoehdossa (VE1) reitti jatkaa pohjoisesta päin saapuessa pidempää pitkospuurakenteena, ja kulkee korkeammalla sillalla raviinin yli. Tässä vaihtoehdossa reitti nousee vasta seuraavalle selänteelle portaita pitkin ja liittyy edellisen vaihtoehdon mukaiseen pellon reunaa kulkevaan linjaukseen, ja jatkaa yhteneväisesti Ulvinkujalle.

Reittiosuudelle on osoitettu mahdollisuudet taukopaikoille. Taukopaikat ovat kuitenkin vain pieniä levennöksiä pitkospuurakenteessa. Reitti kulkee osin aivan veden äärellä ja osin korkealla selänteellä, joten etenkin levennysten avulla ja näkymäakseleita avaamalla reitille on mahdollista muodostaa näköalapaikkoja tarkemmassa suunnittelussa. Näkymiä joelle voi avata keveimmillään aluskasvillisuutta ja puuston alimpia oksia harventamalla.

Ulvinkujalla reitti liittyy Niskalantieltä saapuvaan pyöräilyreittiin. Kävely ja pyöräily kulkevat sorapintaista tietä pitkin aina Korian silloille saakka. Ulvinkujan ja Tamminrannantien välinen osuus kulkee pellon ja metsän reunaa pitkin. Osuus parannetaan kauttaaltaan vähintään 3 metrin levyiseksi. Ruotsulan Redutille ja Kymijoen rantaan kulkee niitetty polku Ulvinkujan päästä.

Kuva vasemmallä: Tarkastelualueen sijainti ulkoilureitin länsiosassa.

2.2.3 Osa-alue 3, Alakylä: ”Idylliset näkymät”

Korian silta ja siihen liittyvät vanhat tarinat luovat voimakkaan portin alueelle. Tarina korostuu näkyminä vastarannalle, sekä luontopolun jälkeen näkyminä edellistä jaksoa tiuhemmin rakennetun maalaismaiseman läpi avoimille pelto-alueille. Koko alue on myös valtakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeää aluetta. Reittiosuudella yhdistyy luonto-, maisema-, kulttuuri- ja virkistysarvot erityisen arvokkaalla tavalla. Korian kasarmialue, vanhan tanssilavan alue sekä sellaisenaan arvokas ja mielenkiintoinen Korian silta on opastein, viitoituksin ja avattujen näkymien avulla nostettu esiin maisemasta.

Jaksotus

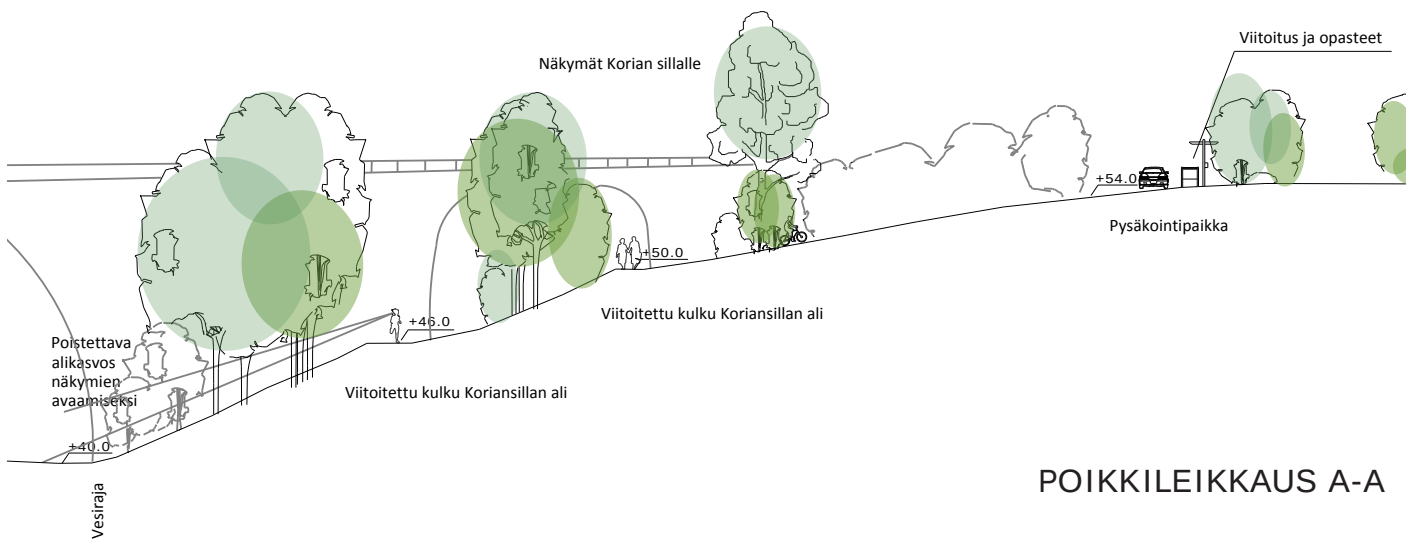
Reitti kulkee suurelta osin olemassa olevaa linjausta pitkin ja vaatii vain pieniä parannustoimenpiteitä. Pyöräilyreitti kulkee Läntisen ratatien ja Lepoahontien kautta. Toimenpiteet alueella painottuvat voimakkaasti erityisesti sillan korostamiseen opastein sekä näkymiä avaamalla.

Reittiosuus alkaa Korian sillan luoteispuolelta nykyiseltä pysäköintialueelta ja laskeutuu sillan ali olemassa olevia portaita pitkin. Portaisiin on ehdotettu rakennettavaksi kapea luiska pyörän kuljetusta varten, sekä uusi kaide. Erillisessä tarkennussuunnitelmassa (liitteessä 6, mittakaavassa 1:500) on osoitettu tarkemmin suunnitteluratkaisuja. Etenkin lännestä katsottuna Korian sillan alitettavaa polkuverkostoa voidaan jäsentää paremmin avaamalla näkymiä sillalle ja mahdollisesti rannassa portaille saakka. Viitoitus ohjaa reittivaihtoehtoilta, kauemmas maastoon ja kertoo alueen tarinaa.

Korian sillan kaakkoispuolelta pysäköintipaikan tuntumasta alkaa Alakylän luontopolku. Luontopolku on linjauksena olemassa, mutta vaatii pieniä parannustoimenpiteitä kulutuskestävyyden lisäämiseksi ja vanhojen huonokuntoisten pitkospuiden ja siltojen uusimiseksi. Reitti on noin yhden metrin levyinen. Luontopolun pitkospuut ovat rakenteena pienieleisempiä kuin pohjoisemmassa jyrkässä maastossa. Reittiin liittyy olemassa olevia pysähdyspaikkoja (laavu), jotka eivät vaadi tässä vaiheessa toimenpiteitä. Myös laavun yhteydessä sijaitsevat portaot ovat suhteellisen hyvässä kunnossa. Luontopolun pohjoispuolella kulkee erillinen pyöräilyreitti, jonka yhteyteen on osoitettu pysäköinti kahdelle autolle ja pyörille.

Luontopolku ja pohjoinen pyöräilyreitti yhdistyvät Alakylän puolivälissä. Nykyisiin luontopolulta pohjoiseen suuntaaviin portaisiin osoitetaan uutena luiska ja kaide. Reitti jatkaa olemassa olevana sora-tienä Peltokyläntietä ja Joenrannantietä pitkin. Reitiltä on erityisen kauniita näkymiä kylämaiseman läpi pohjoiseen ja Kymijoen yli etelään. Ennen Pentsojaa reitti nousee peltojen läpi parannettavana yhteytenä kohti Rekola.

Kuva oikealla: Tarkastelualueen sijainti ulkoilureitin eteläosassa.

POIKKILEIKKAUS A-A

2.2.4 Osa-alue 4, Lamminranta: "Hiljainen historia"

Lamminrannan alue ja tehdasympäristöjen läheisyys luovat erityisen kokonaisuuden alueelle. Alueen virkistyskäyttöön liittyy erityisiä historiallisia ominaisuuksia, joita voi opastetauluin jatkossa korostaa yhä voimakkaammin. Kuusanolampi, uinti ja retkeily on jo perinteisesti kuulunut yhteen 1800-luvulta lähtien hyppytorneineen.

Jaksotus

Jakso alkaa Ahlmanintien ja Lamminkujan risteyksestä. Risteyksessä on avattava näkymiä turvallisuuden takaamiseksi. Lamminkujan ja Lamminrannantien jälkeen reitti jatkaa 1,5 metriä leveänä polkuna Sääksniemeä kohti. Polun saavuttua rantaan avautuu Narrikallion alueelta näkymät Kuusanolammelle. Alueella on paljon luontaisesti kiinnostavia onki- ja mahdollisesti uimapaikkoja, joita ei ole tarpeen korostaa nykyisestään. Saapuminen rantaan voidaan korostaa avaamalla polulta näkymiä voimakkaammin Kuusanolammelle jo kauempaa.

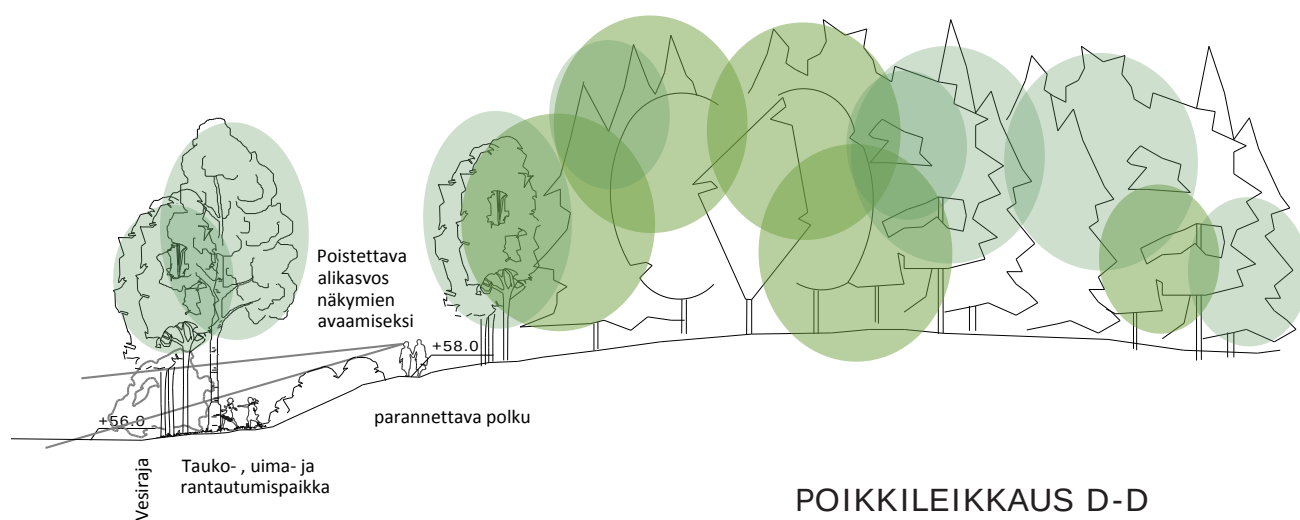
Polku jatkuu pohjoiseen nykyisen linjauksen mukaisesti. Pienen poukaman kohdalla on suojaisa paikka uinnille ja retkeilylle. Alueelle on osoitettu pöytä, penkki ja roska-astia. Kohdalla voidaan avata näkymiä rantaan, mutta kauniita rantapuita säilyttämällä. Alueesta on tarkempi suunnitelma (liitteessä 6, mittakaavassa 1:500). Alueelle liittyvä historiatieto on hyvä liittää alueen opasteisiin alueen identiteetin vahvistamiseksi.

Polku jatkuu uutena linjauksena länteen väistään pahimmat kosteikot ja merkittävimmät puuryhmät. Polku jatkaa Sääksniementielle. Tien ja junaradan väliin on tarpeen rakentaa jatkossa aita, sekä Ahlmanintien risteykseen puuston harvennuksia näkemien avaamiseksi ja turvallisuuden takaamiseksi. Suojateille osoitetaan keskisaarekkeet.

Kuva vasemmalla: Tarkastelualueen sijainti ulkoilureitin koillisosassa.

2.3 Opasteet

Opasteet on valittu koko alueelle Kouvolan luontokohteiden ja Kymi-joen rantareitin opasteet -konseptin (Design Studio Muotohiomo, 2018) mukaisesti. Viitoituksen valinnan perusteena on ollut erottaa luontopolut muista alueista ruskeilla (corten) viitoilla harmaiden sijaan. Viittaopasteet ovat mahdollisimman keveitä, kuitenkin korostaen riittävällä tarkkuudella alueen historiaa ja kohteita. Yhtenäisen viitoituksen avulla reitti hahmottuu paremmin kokonaisuutena.

Viittaopasteiden avulla ei ole tarkoitus ainoastaan opastaa kulkua eteenpäin, vaan nostaa Kouvolan keskeisimmät kohteet yleisemminkin paremmin esiin ja kytkeä reitti osaksi koko Kouvolan kaupungin palveluverkostoa kaupunkivision mukaisesti. Opasteiden avulla paikallinen historia ja luonnonympäristö tulee osaksi kaupunkia. Viitoitusjärjestelmä antaa arvoa paikallisen kulttuurihistorian lisäksi tuotantomaiseman piirteille. Viitoituksen rakentamisen voi toteuttaa vaiheittain.

Opasteita on kahta eri päätyyppiä: Kohteista kertovia ja kohteisiin viitoittavia opasteita. Kohteista kertovista opasteista matala pääopaste kertoo laajemmin koko alueesta, ja pienempi kohdeopaste pistemäisesti paikasta, jossa kulloinkin ollaan. Korkea viittaopaste ohjaa reitille ja reitillä eteenpäin. Matala viittaopaste (corten) opastaa luontopoluilla.

Viereisellä kartalla on osoitettu yleispiirteinen viitoitussuunnitelma.

Metsäisillä osuuksilla jatketaan jo nykyistä luontopoluilla käytettyä merkintätapaa, jossa reitti osoitetaan puihin maalattavilla merkeillä. Merkkejä voidaan kehittää jatkossa: Esimerkiksi eri reittiosuuksien omat logot ja reittinimiet edistäisivät reittien näkyvyyttä ja viestintää, sekä voimistaisivat reitin imagoa.

Pääopaste opastaa laajemmin alueella ja toimii porttina.

Kohdeopaste kertoo nimensä mukaisesti kohteesta.

Matala viittaopaste (corten) ohjaa luontopoluilla.

Korkea viittaopaste (yllä) ohjaa pääreiteillä ja reitillä.

Viitoitus on tärkeä osa reitin tunnettavuuden ja imagon syntymistä.

(Kuva osoitteesta: <https://www.flickr.com/photos/129679092@N05/15916159951>, Toronton viherkehä)

3. JATKOTOIMENPITEET

3.1 Huomioitavaa seuraavassa suunnitteluvaiheessa

Luontoarvot

Rakennussuunnitteluvaiheessa on selvitettävä suojeltavia tai huomionarvoisia luontoarvoja sisältävien reitin jaksojen nykytila ainakin liito-oravien osalta. Suojelualueilla toteutettavat reitin parannussuunnitelmat vaativat ELY-keskuksen hyväksynnän.

Maaston kantokyky

Kymijoen rannat ovat paikoin erittäin jyrkkiä ja korkeita. Lisäksi joen rantaan rajautuu alueita, joiden maakerrokset muodostuvat pääasiassa hienorakeisista maakerroksista. Nämä tekijät luovat rakentamisen kannalta erittäin haasteelliset olosuhteet. Esimerkiksi Korian sillan läheisyydessä, jossa raitin linjaus sijoittuu joen rantaan, tulee jatkosuunnittelun yhteydessä tarkastella joen rannan alueellinen kestävyys nykytilanteessa sekä raitin rakentamisen vaikutukset siihen. Maaston kestävyys parantamiseksi voi tulla kyseeseen esimerkiksi kevennetty rakenne raitin alla (tarkennetaan jatkosuunnittelussa), tai ääritilanteessa mikäli joen rantapenkereen kantokyky jo nykytilassa on heikko, tulee raitin linjausta siirtää kauemmas joen rannasta.

Myös raitin kauemmas rannasta linjatut osuudet tulee tarkastella pohjasuhteiden osalta tarkemmin ja määrittää pohjasuhteiden perusteella raitin perustamistavat ja pohjarakennusratkaisut. Ranta-alueita lukuun ottamatta voidaan todeta, että raitin tasauksen sijoituessa likimain ympäröivän maanpinnan tasoon, voidaan raitti lähtökohtaisesti perustaa maanvaraisesti. Savi- ja silttialueilla rakennetta voidaan tarvittaessa keventää jatkosuunnittelussa määritellyllä menetelmällä.

Linjauksen tai raitin rakenteen suunnittelua varten ei ollut käytettävissä maaperän pohjatutkimustietoja, joten raitin ympäristön alueellista kestävyyttä rakentamiselle tai raitin rakenteiden perustamistapaa ei tässä yhteydessä arvioitu. Tästä syystä viimeistään raitin tai sen osien rakennussuunnitteluvaiheessa on selvitettävä mahdollisesti tehtyjen pohjatutkimusten tulokset ja tarvittaessa ohjelmoitava lisää pohjatutkimuksia suunnittelualueelle.

Vesien hallinta ja eroosion huomioiminen

Ulkoilureitti on linjattu kulkemaan mahdollisimman lähelle rantaa siltä osin kuin se on luontoarvojen, rakennusolosuhteiden, maanomistusolosuhteiden ja topografian osalta ollut mahdollista. Jyrkillä rantapenkereillä ja rinteillä on pyrittävä säästämään mahdollisimman paljon puita rinteiden eroosion ja mahdollisten

epätoivottujen puustovaurioiden välttämiseksi. Rakentamisen jälkeen eroosiota voi aiheutua myös pintavesien muuttuneiden reittien seurauksena. Tästä syystä reittien sivussa kulkeva vesiä keräävä oja on purettava harkiten alavimmista kohtaa reitin ali siten että eroosioriskiä vähennetään tarvittaessa vesiä vastaanottavalla kiveyksellä tai muulla ratkaisulla.

Nykyisten parannettavien reittien kohdalla on paikoitellen vettyneitä kohtia, joiden kohdalle on seuraavassa suunnitteluvaiheessa syytä rakentaa pieni, esim. soralle peitettävä putki, joka ohjaa vedet kulkureitin ali.

Näkymien avaaminen

Näkymien avaaminen reitiltä jokimaisemaan on syytä tutkia tarkkaan erityisesti linjauksilta, joissa kuljetaan kohti jokea tai ollaan sen lähellä. Nykyisellään näkymiä rajaavat eniten aluskasvillisuus ja alimmat puiden oksat. Mahdollisessa puiden poistamisessa tulee huomioda luontoarvot ja eroosioriski.

Opasteet

Rakentamisen jälkeen aloitetaan liityntäreittien suunnittelu, toteutus ja opastus, sekä reitin varrella olevien palvelujen kehittäminen. Opastuksen parantamisella saadaan jo nykytilanteessa reitti ja sen varrella olevat kohteet helpommin hyödynnettäviksi ja löydettäviksi.

3.2 Reitin potentiaalin hyödyntäminen

Yleissuunnitelmassa on esitetty konkreettiset edellytykset reittikokonaisuuden toteuttamiseen.

Yleissuunnitelmassa on korostettu entisestään erilaisten osuuksien piirteitä luontoon, kulttuurihistoriaan ja käyttötapoihin liittyen. Osuuksien vaihtelevuutta vahvistamalla on muodostettu erottuvia jaksoja, jotka innostavat erilaisia ja eri taustaisia ihmisiä liikkumaan ja kokemaan. Vaihteleva ja selkeästi profiloituva reitti palvelee sekä asukkaita että matkailijoita, mikä vastaa tavoitteeseen kaupungin profiloitumisesta Kymijoen kaupunkina. Rengasmaiseen yhtenäiseen reittiin on jatkossa mahdollista yhdistää muita ulkoilukohteita, reittejä ja palveluita.

Tämän työn ja yleissuunnitelman avulla voidaan edistää maiseman potentiaalin tunnistamista ja hyödyntämistä alueen identiteetin ja imagon luojana. Valtakunnallisestikin arvokkaisen maisemien sitominen konkreettisesti osaksi monialaista kaupunkiverkostoa edistää matkailun ja monien muiden elinkeinojen toteuttamisedellytyksiä. Reittisuunnittelun pääpainona on paikalliset asukkaat, mutta tiedostamalla mahdollisuudet laajasti, voidaan pienin toimenpitein saada aikaan myös laajempia etuja laajan reittivarkoston alueella.

3.3 Liitteet

Liite 1. Yleissuunnitelma 1:8000

Liite 2. Rauhanharju 1:500

Liite 3. Sammalkorpi 1 1:500

Liite 4. Sammalkorpi 2 1:500

Liite 5. Keltin pato 1:500

Liite 6. Korian silta 1:500

Liite 7. Kuusaanlampi 1:500

Liite 8. Periaatepoikkileikkaukset 1:500

Liite 9. Kustannusarvio

Liite 10. Kosteusindeksi Osa-alue 1a Niskala

Liite 11. Kosteusindeksi Osa-alue 1b Niskala

Liite 12. Kosteusindeksi Osa-alue 2 Ruotsula

Liite 13. Kosteusindeksi Osa-alue 3 Alakylä

Liite 14. Kosteusindeksi Osa-alue 4 Lamminranta

Liite 15. Luonto ja metsä Osa-alue 1a Niskala

Liite 16. Luonto ja metsä Osa-alue 1b Niskala

Liite 17. Luonto ja metsä Osa-alue 2 Ruotsula

Liite 18. Luonto ja metsä Osa-alue 3 Alakylä

Liite 19. Luonto ja metsä Osa-alue 4 Lamminranta

Liite 20. Maaperä Osa-alue 1a Niskala

Liite 21. Maaperä Osa-alue 1b Niskala

Liite 22. Maaperä Osa-alue 2 Ruotsula

Liite 23. Maaperä Osa-alue 3 Alakylä

Liite 24. Maaperä Osa-alue 4 Lamminranta

Liite 25. Rinnekaltevuus Osa-alue 1a Niskala

Liite 26. Rinnekaltevuus Osa-alue 1b Niskala

Liite 27. Rinnekaltevuus Osa-alue 2 Ruotsula

Liite 28. Rinnekaltevuus Osa-alue 3 Alakylä

Liite 29. Rinnekaltevuus Osa-alue 4 Lamminranta

Kuva: Kaisa Niilo-Rämä

